

כעת שניהם עומדים ליד סולם גבוה שנשען על חזית הבית העגול. ולו מביט בנקודה סתמית על גבו הקרקע הרותחת, שומע לא שומע את גערותיו של האיש בחליפה החומה. מחשבותיו נודדות למחוזות אחרים, מחוזות רחוקים וירוקים; אל מקום שבו השמש לא מסנוורת את עין האדם המביט בה, על אף שהוא נמצאת במרכז השמים, ואל הנחל על מימיו הזכים, הנראה כמלטף את המים. ואל הנחל הזה, הנחל הזה, אל אותם הרגעים שהיו מקנים לה הרגשת חופש אינסופי,

מסע"י

כתב העת של תלמידי המחלקה לספרות עם ישראל בעת שהיא צונית וזה משמכבים בה צעקוניה של האיש שהלכו והתגברו קטעו את מחשבותיו: "אמרתי לך, אם לא תשלם את חובך בזמן כפי שנקבע בחוזה בינינו, אבוא בעצמי ואפרק את ביתך המוזר בשתי ידיו". ולו ידע שאין טעם לנסות ולהשיב למלווה בריבית, שהסיר את הז'קט והחל לטפס על הסולם, שהגיע כמעט עד קצה הגג. אותו מלווה בריבית היה ידוע בקשיחותו, אך הוא היחיד שהסכים להלוות לו סכום כסף גדול דיו למטרותיו. וכך חתם ולו בלית ברירה על החוזה הדרקוני שנמסר לידיו, והחל לבנות את ביתו,

אוניברסיטת בר-אילן

הפקולטה למדעי היהדות
המחלקה לספרות עם ישראל

מסע"י

כתב העת של המחלקה לספרות עם ישראל

מרץ 2010

גיליון מס'

4

אדר תש"ע

בעריכת: יוסי בן שבת, גילית חומסקי, שפרה ריפקין
עיצוב גרפי והדפסה: דפוס "אפי", רח' החשמל 13, ת"א
© כל זכויות היוצרים שייכות לכותבים וליוצרים, תש"ע 2010

אוניברסיטת בר-אילן
הפקולטה למדעי היהדות
המחלקה לספרות עם ישראל

לקבלת פרטים ניתן לפנות בטל': 03-5318235
או בדוא"ל: deptli@mail.co.il
חומרים למסע"י ניתן לשלוח לדוא"ל: yossi_bs10@walla.co.il

תוכן העניינים

7	דבר העורכים
	משתתפים:
8	אד"ר
16	רוני קדם
20	גילית חומסקי
26	זהר טשרטוק
36	סמדר פלק-פרץ
40	מרלין ווניג

דבר העורכים

כתב העת מסע"י מוקדש הפעם כולו לסיפורים קצרים. הרבה כבר נאמר על מצב הסיפור הקצר בימינו, כשהטענה המרכזית היא שזמנו עבר. הקורא הממוצע מעדיף רומן שלם, וכך גם הוצאות הספרים. הנוף הספרותי הישראלי הכיל פעם סופרי-סיפורים מובהקים בעלי מעמד מכובד, כיום יש מעט מאד כאלה. מנגד, יש הטוענים כי הסיפור הקצר הוא יצירה ספרותית תמציתית בעלת איכויות מזוקקות העולות, בדרכן, על אלו של רומן.

מטרת הגיליון איננה לנקוט צד בדיון. אנו מתייחסים לסיפור כאל יחידה ספרותית עצמאית. יצירה טובה יכולה להגיע באריזות בגדלים שונים, ועדיין להכיל גרסאות שונות של אותה התפעמות שאוהבי המילה מכירים.

נדמה שבעידן המודרני נזקק הקורא בעיקר לסלקטור. ריבוי הטקסטים יוצר רעש ומצריך נבירה אינסופית. מסע"י הנוכחי ברר מתוך הספורים שהגיעו לשולחנו קובץ המאפשר הצצה למגוון סוגי סיפורים. חלק מהכותבים הם חוקרים ששאבו השראה מנושא המחקר, בחלק מהסיפורים אפשר לאתר רסיסים של הסביבה הספרותית שכותביה מצויים בה. בכולם אפשר למצוא תמהילים שונים של שפה, זווית ראייה, מחשבה ייחודית ושאר רכיבים המעניקים את מה שבשורה התחתונה כל קורא מחפש – חווית קריאה מהנה.

ברצוננו להודות לפרופ' רלה קושלבסקי, ראש המחלקה לספרות עם ישראל, על העידוד והתמיכה בהמשך הוצאתו לאור של כתב העת מסע"י, ומאחלים לה הצלחה רבה בתפקידה. תודה וברכה לקרן יצחק עקביהו על הסיוע במימון ההוצאה לאור.

העורכים

קול קורא

סופרים ומשוררים מוזמנים לשלוח חומרים לגיליון מסע"י 5

יצירות עד 2,000 מילה ניתן להעביר

לדוא"ל: yossi_bs10@walla.com

מתן בסתר/ אד"ר

קצת אחרי שש בבוקר, התנער הַרְטוּב מערימת הסמרטוטים שלו בחצר של בן-יהודה מאתיים שלושים וחמש. הוא שחרר קללה עסיסית בשפה כבר-לא-מדוברת, התגבר כמו אריה על שייריהם של נוזלי אילחוש דימוניים שעוד חילחלו בעיקשות מאיזו נקודה סמויה בַּגב אל הזרועות והרגליים, וקם 'להשקות את הגדר'.

אחח... איזה יום! איזה יום!... חייך לעצמו כשרכס בחזרה את המכנסיים; אם החזאי של אתמול לא היה נביא שקר, תהיה לו יופי של שמש לְטוֹל הרגלי השנתי שלו ברחובות תל-אביב. את הנעליים מצא אתמול באשפה של בוגרשוב, בתזמון ממש מושלם. גדולות במידה וחצי אמנם, אבל הוא לא מהמפונקים.

"יחי, הַרְטוּב, בוקר טוב!", הקביל את פניו קול אישה מן המדרכה הנגדית.

הרטוב ידע מי זו עוד לפני שסובב את הראש.

"בוקר טוב לגברת הכי חרוצה בתל-אביב", ענה. "יום אחד אני עוד אקום לפניך, יוליה".

יוליה היתה פועלת ניקיון בת חמישים או שישים. משום מה מטאטא הקש ויעה הפלסטיק הרחב נראו להרטוב תמיד גדולים ממידותיה.

"אז תקום. ומה בדיוק תעשה אז?", התגרתה בו.

"מממ... יש כמה אפשרויות. או לרדת לים על ספינת דייגים ביפו, או לצייר את הזריחה מהגג של עזריאלי... יודעת מה, אפילו לסדר קצת את הסוויטה המלכותית שלי נשמע לי רעיון לא רע...". החווה בכף ידו בנון-שלנטיות של אציל צרפתי כלפי החצר ממנה יצא זה עתה.

"כן, כן", חשפה יוליה שתיים-שלוש שיני זהב אגב חיוכה, "מחשבות גדולות, דיבורים גדולים – מעשים קטנים... הנה, קח, בטח עוד לא אכלת היום". יוליה תחבה לידו מטבע של חמישה שקלים שהוציאה מכיסה.

הרטוב גיחך. "מי אוכל בשעות האלה?". וכדי להפיס את דעתה הוסיף: "את יודעת מה ההבדל בין יהודי לנוצרי?" ידו למודת המטבעות שלשלה בתנועה מוקְנִית את המטבע לכיסו, כמו היה לה רצון משל עצמה; "נוצרי ישלם לך בשביל שתתנצר. יהודי יעשה לך את המוות בשביל שלא תתגייר".

יוליה הצטלבה אינסטינקטיבית, אבל מיד התעשתה; "לפחות יש לך מצב רוח טוב, פֶּה גדול".

אחרי שנעלם מטווח ראייתה, החל הרטוב רוכן בזריזות לא אופיינית לו אל המדרכה, ואוסף ממנה פסולת על ימן ועל שמאל, מכל הבא ליד, כמי שאחזו בולמוס לָאשפה. "בשביל הגב שלך, לידי", מלמל בתחושת סיפוק.

*

בשבע כבר הגיע לסוף ארלוזורוב, על יד הרכבת. שמש חסכנית של שָׁבֵט עמדה בשלבי ייבוש אחרונים של הטללים מן המדשאה בגינת וולֶבֶלֶסְקִי-קֶרְנִי וכבר החלה מלטפת את צמרות האילנות מתוך רגש וולונטרי טהור; לרגע פגשו קרניה בתפרחת אדומה שהתנוססה על ראשי הצאלון והציתו אותה בְּחוּט ארגמני של זְהוּרִית.

אש... חלפה המחשבה בראשו של הרטוב, אש על העצים... אש נוסעת בשמיים... איך אפשר בכלל לצייר אש נוסעת בשמיים?... ידו הושטה מבלי משים לִפְנֵים והתוותה משיכת-מכחול דמיונית, שנקטעה עד מהרה בתנועת ביטול ובמשיכת כתף. אי אפשר, פסק.

מזווית העין ראה עולם כמנהגו נוהג: חיילים במדי חאקי התעלמו מחזיונות האור, נחפזים להידחק אל מסופי הרכבת והאוטובוסים. סטודנטים השחילו מתוך החיפזון רצועת תיק צד ארוכה על כתף בודדת. נהגי מוניות שירות הכריזו בקולי קולות על יעד נסיעתם, מזרזים נוסעים אחרונים להצטרף טרם יֵצְאוּ לדרכם.

יש זמן, חשב הרטוב. אפשר לקפוץ להגיד שלום.

הוא ירד במדרגות אל המנהרה התת-קרקעית, נותן לְאִינְטוּאִיצִיָה להוליך את רגליו אל חלקה הצפוני.

"דוֹבְרָה אוֹטָרָה¹, יהודי נודד. החיים יפים".

יִפִּים פסק מְגִינָתוֹ, מופתע משהו.

–"סֶבָּאָח אָל-נוֹר², יָא חֶרְטוֹב. איזה שד עדתי מביא אותך למערה שלי?".

–"מה יש", חיך הרטוב, "קצת אפליה מתקנת... תפסיק רגע עם הצ'ארלי פארקר שלך ותן לְסֶחֶבֶק איזה משהו אותנטי, הֶה? היום זה יום מיוחד...".

"...לא, לא מארש תורכי...", מחה הרטוב כעבור כמה רגעים, "אם כי מעניין לשמוע את זה בסקסופון אלט". "...לא, גם לא התפקיד של הכושי מ'פטרשקה'... אולי אתה מכיר משהו של אום כולת'ום?...". בסוף הם התפשרו על שלומי שבת. "אל תלכי רחוק מ-ד-י-י-י" צעקו הרטוב והסקסופון מן קנון משונה בשיתוף עם קירות המנהרה. עוברים ושבים חייכו או הנידו לעברו בראשם, אבל הרטוב הוא האחרון שאכפת לו ממה יגידו. לדאבונו, יפים זכר רק את הפזמון, או שאולי פחד מזה שהרטוב מבריה לו את כל זורקי המטבעות הפוטנציאליים.

פָּרַח, זה מה שאתה, חשב לעצמו הרטוב אחר כך, כשיצא במנהרה הדרומית אל דרך בגין. כזה צעיר ועדין נפש. רק שלא תגמור בְּרָחוּב... את מטבע חמשת השקלים שקיבל בבוקר מיוליה הניח באין רואים בנרתיק הקשיח של הסקסופון, כשיפים עצם את עיניו מתוך נגינה. הרטוב כלל לא חשש שיפקח אותן ויתפוס

1 בוקר טוב (רוסית).

2 בוקר אור (ערבית).

אותו בשעת מעשה, כי באופן משונה למדי הסקסופון כמו תפח בשעת הנגינה וכיסה כליל את פניו הצנומות ואת כל גופו.

*

כשיצא הרטוב מן המנהרה חצה את הכביש בצד של גבעתיים, חלף על פני היציאה מאילון ופנה אל עבר הירידה מן הגשר. את פניו קידם שלט חוצות ענק: "תסתכלו עליהם, תראו אותנו". הוא השתדל להסתכל בכיוון אחר, אבל המילים נתקעו לו בראש כמו להכעיס, ממאנות להתפרק לחומרי הגלם שלהן ולשקוע במרתפי-האֶלֶם הַשְּׁלֵוִים של התודעה. הרטוב חצה את החניון התחתון לאורכו, פונה היישר אל עבר הביתן הנטוש שבקצהו המרוחק. היתה זו סוכת-שומר ישנה שֶׁעָבַד אימץ לעצמו כחדר שינה מקורה לימות החורף. בשעה כזו הוא אמור להיות עדיין במיטה, אלא אם כן עזב ולא טרח להודיע.

כעבור כמה רגעים, כשהרטוב נכנס פנימה, מצא עצמו עומד בתוך ביתן ריקן ושומם. מוזר, חשב, הבן אדם גר פה איזה שנתיים, ואפילו לא זָכַר: שְׁמִיכָה, בגד, משהו שום-כלום. ככה... נמוג, התאָדָה לַשְּׁמִיִּים. יופי, ואני אמור לנחש בעצמי לאיזה עזאזל הוא התגלגל מכאן. מממ... בטח. קלי קלות, אני הרי נביא...

תוהו ונבוך שירך את רגליו בחזרה, מבלי לתת את הדעת לאן בדיוק. חברים, הרהר. לך תסמוך עליהם שיהיו שם בשבילך לשמוח איתך קצת בַּיּוֹמולדת. איך הוא נעלם לי ככה, בלי לומר מילה... כאילו שאני בן עשרים, שיש לי אנרגיות לרדוף קילומטרים אחרי כל מי שאני מכיר...

לראשונה מאז יצא לדרכו חש צורך להישען על גזע עץ ולפוש קמעה. ארבעים שנה, חשב. ארבעים שנה מאז ברחו הוא וְעָבַד מן הכפר בֵּית-צוֹרִיף לְיָפוֹ, ביום בו רצו לגייס אותם לפעילות טרור. ארבעים שנה של חיי נוודים ללא בית.

תחילה נשאבו כמו על ידי כוחות חזקים מהם אל הים. הציעו עצמם כשוליות לַדִּיִּיגִים שרדו בהם בַּפֶּרֶךְ, וחיו מהיד לפה. בלילות היו ישנים בתוך סירות או על מזרונים מאולתרים בַּנֶּמֶל. שנים ארוכות על הים פיתחו אצל הרטוב תחושת זמן פנימית, ובלי לענוד שעון ידע את השעה. לעתים חש גם בַּדְּקוֹת. למרות זאת, באופן מוזר למדי, לא ידע לומר כמה שנים הוא כאן בתל-אביב, מנותק מכל זה. אולי עשר. אולי עשרים...

צפירה גסה של משאית דמוית אוניית מטען קטעה את הרהוריו. לא, ליפו הוא לא מתגעגע. אז מה אם ברח משם בעל כורחו. באיזשהו שלב החליט שנמאס לו לקבל מרות, והמטומטם הבהמי הזה שקרא לעצמו "זֶמֶר מֶלֶךְ הַדִּיִּיגִים" רצה להרוג אותו. חבל לו רק על עבד, שדווקא יכול היה להזדקק שם בכבוד.

על אוטובוס חולף הבחין באותה כרזה משלט החוצות: "תסתכלו עליהם, תראו אותם...". סופו של המשפט קולף בידי אי אלו ונדליסטים, והרטוב חשב שאולי זה סימן. אבל לָמָּה?

תוך שהוא מסתבך בספקולציות שונות, מצא שרגליו הוליכוהו אל תחנת האוטובוסים שבכיוון התחנה המרכזית. מִידוּרִי, הבריקה אסוציאציה מידית

במוחו. יומולדת.. הולדת.. חברים... קְשׁוּט עצמָך לפְנֵי שאתה מטיף לאחרים, אורח פורח. איך לא חשבת על זה?...

כמו חדר בהיסח הדעת אל טווח לפיתתה של מערבולת, חש לפתע משיכה עזה, אפלה ובלתי ניתנת לריסון אל החור האורבני השחור הזה, אותו לא פקד כבר שנים. קו חמישים ואחת שעצר בתחנה היה בבחינת עדות חיה להרהוריו, והרטוב עלה עליו בהחלטה של שנייה, מבלי שידע להסביר לעצמו איזו תועלת בדיוק תצמח מהנסיעה הזו.

–"חמש ועשרה, בבקשה". האיץ בו הנהג בחוסר סבלנות משהו, תוך שהוא בוחן אותו בחשדנות מזווית העין. הרטוב פשפש בכיסיו והעלה משם מטבעות קטנים שהצטרפו יחד לארבעה וחצי שקלים.

"אני אוטוטו ששים וחמש", ניסה להצטדק. הנהג התרצה, כנראה מתוך רחמים, והרטוב פנה אל חלקו האחורי של האוטובוס.

כשחלף בינות לנוסעים, חזרו על עצמם המראות המוקפים לו היטב: אנשים מיהרו להסב את הראש באי-נעימות, ושתי נשים אף זזו פיזית הצידה בכמעט-בהלה, מִפְּנֵוֹת לו את המעבר במן נימוס מופרז למעלה מן המידה. באופן בלתי-מובן לו עצמו, דווקא עכשיו חש הרטוב שכוחותיו אט-אט שבים אליו, ובטחונו העצמי גובר. "זה בסדר, גברת, אני לא אוכל אנשים... בדרך כלל", חייך אל דיווה קבדת בשר שזעה באי נוחות על מושבה משנעמד לידה.

מסריח הוא לא. הוא ידע שלא. אתמול בלילה, לכבוד יום ההולדת, התקלח בחוף הים ולבש חולצה ומכנסיים נקיים, שאסף שבוע לפני כן מספסלים בָּעִיר... טוב, אולי רק טיפ-טיפה, מהפָּה, כי לא טעם כלום מהבוקר, אבל מי שלא מתנשק איתו לא אמור לשים לב בכלל...

ילד כבן ארבע הביט בו בעיניים גדולות, סקרניות, למורת רוחה של אימו, והרטוב עשה לו פרצופים מצחיקים. כעבור דקה-שתיים של עבודה נדמה היה לו שהילד אפילו מחייך.

מעודד מההצלחה, החל לגרד בפדחת ובבית השחי ולעוות את הפנים במעין סימולציה של אורנג-אוטנג. סניורה מבוגרת אחת העזה לסנן בקול: "בגילך, להתנהג בצורה כזאת... תתבייש".

הרטוב כאילו חיכה רק לזה.

–"אני מבטיח להשתדל", חייך בשביעות רצון. "הִנֵּה". הוא כיווץ את גביניו ואת פיו ועשה פרצוף של אחד שמתאמץ.

"לא מצליח... רגע, אולי עכשיו". הוא עצם את עיניו וקימט את המצח והאף. כעת הילד לא הצליח עוד לעצור בעצמו ופרץ בצחוק מתגלגל. הרטוב פכר את ידיו כמתנצל. "לא הולך".

*

בערך בסביבות עשר ירד הרטוב על יד התחנה המרכזית הישנה, ברחוב ראש פינה. סמוך לפינת רחוב איילת השחר עמד בניין צהבהב-מתקלף, שבחזיתו התנוסס לראווה שלט מיושן עם הכתובת "לבריאות". הרטוב עצר רגע בפתח חצר הבניין, תיקן קמעה את תסרוקתו ועשה סדר בהופעתו: הוא שחרר את חגורת העור הרחבה שלו, הכניס את החולצה למכנסיים ורכס מעליה את מעיל העור המהווה, מנקה אגב כך בגב ידו את צווארוננו השעיר מן הרבב שדבק בו. אחר כנס לחצר ופנה אל הכניסה ללובי.

הדורמן הגברתן נתן בו תחילה מבט מהוסס, אולם לא שאל שאלות אלא הסתפק בבדיקה גופנית מדוקדקת. הרטוב נשם לרווחה. הוא נפנה אל פקיד הקבלה ושאל על מידור.

"היא תתפנה עוד רבע שעה", אמר הפקיד. "רוצה לחכות או מעדיף מישהי אחרת?"

– "תודה. אני אחכה", השיב הרטוב. כעבור דקות ארוכות של המתנה נראה גבר מחוטט פנים יורד במדרגות אל הלובי.

– "אתה יכול לעלות. חדר מספר שבע". פנה הפקיד להרטוב. "תשלום ביציאה. מאה שקל לחצי שעה. במזומן". הרטוב טיפס מעלה-מעלה במעלה המדרגות, חש כיצד קצב פעימות לבו מוכפל מן ההתרגשות. חמש שנים הוא לא שמע ממנה, ממידורי. נס שבכלל מצא אותה כאן עדיין.

"שלום פרינציפסה", אמר בכניסתו.

מידורי נראתה רע. רזה עד שידפון, מקומטת ודהויה. הברק שהיה בעיניה אז, כשבחר להיכנס לחדרה לראשונה, כמו הועם, ולרגע הרטוב כמעט שכח שהוא קשיש ממנה בשלושים שנה.

מה הם עשו לך. חשב. את נראית כמו זומבי.

"חאד'ר... מה אתה עושה פה?", היא נבהלה.

– "ש...שום דבר. באתי רק לראות שאת בסדר. לשאול מה שלום... אני אפילו לא יודע אם זה בן או בת".

– "אתה לא נורמאלי". מידורי תפסה את ראשה בשתי ידיה כממאנת להאמן. "חמש-עשרה שנה אני פה בארץ, ועוד לא ראיתי מישהו כל כך לא שפוי כמוך".

– "ואני ששים שנה פה". קטע אותה הרטוב. "תראי... אני מבין שההיריון הזה היה תאונה, ושאין בינינו שום רומן או משהו כזה. אני לא חי בדמיונות... אני גם לא משלה את עצמי שאני יכול לתפקד כמו אבא של מישהו בגלגול הזה. פשוט... יש לי היום יום הולדת ששים, ורציתי רק לשמוע משהו... טיפה קטנה, על הילד היחיד שיש לי בעולם. ככה, בשביל... לשמוח קצת".

מידורי הפרה את כללי המקום והציתה לעצמה סיגריה בתוך החדר, מה שגרם לה להיראות זקנה עוד יותר.

– "אתה מטורף". אמרה בקול סדוק. "אסור לך להיות כאן. אם סימו היה רואה את הפרצוף שלך שוב אחרי הפעם ההיא, שזרק אותך מכל המדרגות, הוא היה הורג אותך".

–"סימוֹ פִּי־פּוֹצִימוֹ", נשף הרטוב בבזו. "את מי מעניין הסרסור המגלומן הזה? את באמת חושבת שעוד נשאר לי ממה לפחד בגילי, אחרי כל מה שעברתי בחיים? שאלוהים יעזור לסימו הזה. הוא ממש לא מפחיד אותי. אותי מעניין רק לדעת מה שְׁלוֹם השניים – שלושה שיש לי עוד קצת סימפטיה אליהם, ולמות עם קצת נחת על הנשמה".

השתררה שתיקה.

–"מה אתה רוצה לדעת?", נימה של רוח נמהלה בייאוש הקשה שהתנגן דרך קבע בקולה.

–"בן או בת?", חזר הרטוב על הישנות.

–"רגע אחד. אני לא מבינה, מאיפה אתה בכלל יודע שלא הפלתי? מה אתה, נביא?...".

–"תסתכלי על זה איך שאת רוצה", השפיל הרטוב את ראשו ואמר בשקט, "אני פשוט יודע וזהו. אני **מרגיש** שיש לי ילד...".

מידורי הניעה ראשה באיטיות, כמתקשה לעכל.

–"בן". פלטה לבסוף. "רק אלוהים יודע איך היה לי האומץ לא להפיל אותו. סימו רצה לדקור אותי למוות...". מידורי דיברה על הכול כמשקיפה ממרחק, כמו היה זה חלום רע ולא סיפור אמיתי. כמו לא בָּה היו הדברים אמורים. "...ברור שלא אני מגדלת אותו", הוסיפה מיד. "מגיל אפס הוא באיזה מעון של משרד הרווחה. לפני שנה, כשסימו לא היה בארץ, נסעתי לראות אותו לשעתיים".

הרטוב דימה לראות הבהוב של אור בעיניה.

–"א... אני... אני חושבת שהוא בידיים טובות", התקשתה להגות את המילים.

–"ו... ואיך... איך קראת לו, לבן שלי... אם מ...מותר לשאול?", שאל בקול רועד מהתרגשות ומתקווה סתומה.

–"נוֹנִי", השיבה.

–"נוֹנִי...?"

הרטוב אפילו לא חשב לשאול מהו פשר השם או באיזו שפה זה. הוא רק גָּלַל ולעס אותו בפיו, כמו היה זה לֶחֶשׁ אסור: "נוֹנִי – נוֹנִי – נוֹנִי... מממ... טוב... כן, זה שם טוב. אני אוהב את השם הזה".

כעבור חצי שעה באו לדפוק על הדלת, להודיע להרטוב שזמן הביקור תם.

מידורי ניסתה לתחוב לו ליד שטר של מאה שקלים מכיסה, אבל הרטוב לא היה מוכן אפילו לשמוע על זה. "באתי כדי להתנצל ולומר מילה טובה. לא כדי לעשוק עניים", אמר.

משנודע לפקיד הקבלה כי אין לו במה לשלם, צצו לפתע כמו מן האדמה ארבעה גברתנים נוספים פרט לדורמָן, והדפו אותו אל מן חצר אחורית. שם השכיבו אותו על האדמה, חבטו בו ודרכו עליו עד זוב דם.

זו אינה הפעם הראשונה שהרטוב מקבל מכות. כבר זכה בימי חלדו לא אחת

לטעום את נחת זרועם של בריוני רחוב ואף של כנופיות שלמות. הטכניקה שלו היתה פשוטה להפליא: הזרועות מגינות על הראש והירכיים סוגרות במידת האפשר על החלציים. גם שאר הגוף חשוב, אבל למי ברחוב יש את הפריבילגיה להתפנק.

הוא מישש את עצמותיו והגיע למסקנה נחרצת שהכול שלם, פחות או יותר, והכול במקום; היו לו שלושה דימומים ברגליים, אבל שלושתם לא היו עמוקים, והוא הניח להם להיקרש ולהיעצר מאליהם. מעיל העור, אף שהיה מרופט והחל כבר להתפורר, התגלה כיעיל להפליא בפני חבטות, והדימומים המעטים בפלג הגוף העליון היו פנימיים בלבד. מה הפלא, חשב הרטוב לעצמו. בטח היה פעם מעיל רכיבה של איזה אופנוען כבד, שקנה אותו על תקן 'חליפת התאונות' שלו...

*

כשדיקה אל רחוב נווה שאנן, חסר פרוטה ומוכה, חש הרטוב פרץ עז של שמחה והתרוממות הרוח.

יש לי ה-כ-ל בחיים, חשב. אישה, ילד, חברים. הספק לא רע בכלל בשביל ששים שנה... ועוד היד נטויה, חה חה.. כ-כן. שיתהפך העולם, מצדי. אני עוד לא אמרתי את המילה האחרונה...

בטנו של הרטוב קרקרה מרעב, אולם הוא חש כי עובדה זו אינה פוגמת בצלילות מחשבתו. להיפך, המחשבה שלו התבהרה ונעשתה ממוקדת מרגע לרגע. לפתע פקדה אותו ודאות משונה, מבהילה ממש, שעבד נמצא ברגעים אלה בתל-אביב. סיסמוגרף פנימי רגיש הורה לו על הכיוון, שמשום מה נראה כעת ברור להפליא וכמו מובן מאליו: אזור אלנבי, לא הרחק מן הים.

לא מאוחר מאוד משתים-עשרה, הרגיש הרטוב כי המסע השנתי שלו קרוב אל סיומו.

כבסופו הצפוי של מותחן קולנועי, או אולי כמו בחלום שכבר נחלם, הכול נראה לו לפתע מְפָר: ההליכה, הדרך, האנשים; הוא חצה את אלנבי שלא במעבר-חצייה, קצת לפני שוק הכרמל, מתעלם מצפירותיהם הזועמות של נהגים שומרי-חוק. בצעד חגיגי פנה אל המדרחוב בנחלת בנימין. על יד אבן גלילית גבוהה המתפקדת על פי רוב כלוח מודעות, אשר דמתה כעת לציר-דלת ענק או לחוליה של עמוד שדרה אדיר-מימדים, התהלכה הגיעה אל קצה.

עבד שכב שם על הרצפה, מתחת לאף שלו.

הרטוב מעולם לא ראה אותו במצב כזה. עיניו היו עצומות, וקשה היה לקבוע אם הוא ישן, מעולף או רק תשוש מאוד. רגליו היו יחפות ונפוחות, כרגלי שיכור זקן, ורק קצותיהם של המכנסיים, הארוכים מעט ממידתו, כיסו במקצת את עקביו; ידו הימנית היתה פשוטה בצד גופו, במחווה שהיא ספק תחינה, ספק תנועת השלמה עם הגורל, כאומר 'מה כבר אפשר עוד לעשות'. נראה כי כלל לא היה מודע לערימת המטבעות הקטנה, שעוד המשיכה להתהוות מנדבותיהם של העוברים והשבים בסמוך לאמת-זרועו.

הרטוב רכן מטה, חלץ את נעליו ונשכב אפרקדן על המדרכה, בפישוט ידיים

ורגליים, סמוך מאוד אל גופו של עבד. כעבור רגעים מעטים סב על צדו, חיבק את עבד בחום ואימצו אל לבו, מתעלם מצחנת הזיעה והאלכוהול.

עבד פקח לרגע את עיניו בבהלה, והפיק מגרונו קול חרחור כבד, מלא כיח. מבטו היה זגוגי.

"עֲרֵטוּף... ", מלמל בקול מת, כמו ממרחק.

דמעות עלו בעיני הרטוב, וראייתו ניטשטשה.

– "מגיע לי מְבָרֵךְ. אני בן ששים", לחש באוזנו של עבד, כממתיק סוד אינטימי. "יש לי גם ילד... נוֹנִי, השם שלו".

עבד בהה רגע נוסף בפניו של הרטוב, בעיניים שנראה כי ניטלה מהן התשוקה לחיים, זו שכל כך מילאה אותן בעבר.

לנגד עיניו של הרטוב צף מאי-שם זיכרון ילדות ישן: שניהם ישובים על ברכי סבו של עבד, מרותקים לסיפור שבפיו, אודות הלילה בו החליטה מחלקה שלימה של לוחמים יהודים לחוס על חייו הזקנים.

"אֶל-תְּיָאת הַדָּיָה"³, נאנח אז הסב, ואחר הוסיף בְּתוֹנָה: "אולי יבוא יום ותבינו את זה".

ממרום ששים שנותיו, הרטוב חשב שזה לא לגמרי מופרָךְ.

איתמר דרורי – דוקטורנט במחלקה לספרות עם ישראל, אוניברסיטת בר-אילן. עבודת הדוקטור שלו שכותרתה "ייעש" – הקנון התימני של חיים הזז: פואטיקה, פרשנות של תרבות והיסטוריוסופיה" נכתבת בימים אלה. איתמר עוזר מחקר במכון האנציקלופדיה התימטולוגית של הסיפור היהודי. moc.oohay@irordramati

3 החיים הם מְתֵנָה (ערבית).

ומה טעם מצאתי לבוא בעירך / רוני קדם

לא בגללך ישירות. אלא כדי לראות נופים שהנך רואה נניח, ברדתך מן האוטובוס. אלא כדי להיות קרובה יותר אל הים... וגם עיר ילדות בחלקה. ומשפחה הרבה. ופעם בני דודי קשרו אותי בחבלים אל סורגי המדרגות... אבא מצא אותי קשורה בחבל לבן שפצע את ידיי הקטנות והתיר אותם אחד לאחד. כמו לוחמת זעופה הייתי אז---

גם עכשיו זעופה. אלא שלא ילדה ומי יתיר את קשרי? וכך אמרנו, עיר של משפחה גם של ילדות. ועכשיו בעיקר בגללך... אתה אינך כאן. אין זה מענייני היכן אתה. אתה נודד בארצות החום הדרומיות. כשתחזור אחבק אותך ואומר לך: היכן היית אהובי? היכן היית בכל העולם, אם רק תיתן לי ולא אבקש תשובה. שלא כמנהגי בעבר. בטחון יש לי בך. מהנשארים אתה. זאת ידעתי.

אך שאלה יש לי. כבר זמן רב מתחבטת בחזי ואינה מרפה. ציפור טרף או שיר? חייבים לחיות בשניים? אין דרך אחרת מלבד? תמיד כשאני מגיעה לכאן מקדירה העיר פניה. האם רע אני עומדת להמיט על עיר זו? איני יודעת. לא זאת אשאל.

גורל אנשים כה רבים-עיר- והכול מבלבל אותי מדי ואני בעצמי שקעתי. יש בכך יתרון.

אמנם מי ראש הממשלה אני יודעת לעיתים, אך חללים פעורים בחיי כחורים שאינם אפורים, שאינם קודרים אלא שקופים מאד. חללים זכים, כמעט אלוהיים הייתי אומרת, לולא הייתי יודעת שאני פשוט בעצמי שקעתי.

רגעי השקיפות שלי. החדירה אל תוכי ועצמי רצויה לעיתים. כמעט שמביאה לי שלווה.

יש לציין, שירים הם חלק מכך. אולי ברגע שאקרא אותם אראה את מה שאין ברצוני לדעת.

אני חושבת שוב לעצמי: אנשים בחברה של היום נועדו לחיות ביחד? כבראשית? מהתחלה ועד הסוף? כשרה אימנו ואברהם אבינו?

ועלי לשאול: מדוע? האם אדם אין אפשרות שימצא בעצמו, נאמר כך, את כל היופי שיתכן שיוכל לקבל ביחסיו עם אחר?

ונאמר כך. יש אדם כזה: אני. שמצא את הדרך לעצמו הכי פשוטה והוא טוב לו בכך. אני.

והוא - את מלוא העוז יוכל לשאוב מכך. האם לא יינתן לו? לדוגמא: מגיעים לעירך. חצי דרך נוהגת אני, חצי אמא.

אני עדיין חרדה. כל גופי מכווץ וקשוח כמו בעת המחשבה על להיות איתך.
ואף על דבר זה יש להרחיב את הדעת. לא עתה. פעם.
ברגעי ההתנתקות אני מוצאת הכי הרבה אור. לא משנה. לא משנה.
ואם טוב לי בכך אף על פי כן עלי לשאוף למשהו אחר – נניח מה?
בוודאות אני יודעת: יחסים עם אדם אחר עבורי הינם הקרבה.
בשירי כתבתי אז: "האם אפשר לחיות ליד ולא בתוך..."
מגיעים לעירך. חנוכה עובר מעלי. איכשהו לא נוגע בי ממש.
אולי איני כאן.

בשל מה מתנתקת? לימים אבין.
'בשל העומס' תאמר לי ימימה בחלקיה.
מה קשה לי מדי? בעוד כמה חודשים ודאי אשאל את אמא בהשתאות: היכן
היינו בחנוכה האחרון? והיא תתפלא מעט וכי לא היית שם איתנו?
כצינורות עוברים בי הימים ואני מחלחלת בתוכם כטיפות מים חלודות צוננות.
מדליקים נרות בוודאי. האם שרנו שירי חנוכה ומה בכך? ומה נשאר מכך?
לאן נדדו הצלילים?
האם מעבר לאוקיינוסים?
ומה יהא עלינו בעוד 10 שנים?
האם אשב עם בתי הבכורה ונדליק נרות? אין לדעת מה צופן העתיד... וטוב
שכך.

ואחרי זה במטבח אמא ואחותה.
ואני, מסקנה יש לי. מטבח מיועד לשיחות קטנות, לא מהירות, נינוחות.
מטבח – בעיקר למשפחה הוא.
אחר כך יבואו החברות. יבואו וילכו יבואו ויישארו. נבחרת מובחרת.
את הטובות שבהן אני נושאת עמדי לכל חיי גם כשאיננו בקשר.
לעצור את הזמן אין אפשרות ואני רוצה.
ההשתהויות שלי בזמן, ניסיון לעוצרו. להפוך יצירות. לשוט בתוכו לעומק.
מפחדת משינוי. כמהה לשינוי.

ומה איתם? פני תינוק. אחי שלי. זמן כה רב לא הייתי עימם ממש וידי כאילו
מגששות באפילה על פניהם המתוקות ואני מבקשת לשתפם בצערי על רגעים
שפספסתי עם גדילתם. באשמתי ואינם מסוגלים. לא חזיתי בגדילתם ועתה
מופתעת. היכן הייתי.
רוצה לגעת בהם אבל הם כבר גדולים.
אלה קטנים ואלה גדלים.
שיחת מטבח.

אני מהצד. לא רק. גם משתתפת, מביעה דעה... מבטי דרך החלון מביא עימו
נקודות קטנות וגלים עמוסים ואני שוקעת שוב ושיחה זו על מה? הילדים כמובן.

מרכז הוויותינו. מי נשוי. חברות. הבן נסע לאירופה והיא מחכה לו. אקזוטי. מהפליטות הוויאטנמיות שאומצו.

אינה יהודיה? לא הכול ברור. מדוע מחכה לו? כבר משתעבדת? ואני? השכן שהתגרש. שני זוגות נסעו ללונדון והגברים חזרו ביחד. צחוק היסטרי. סבתא לא היתה מאמינה וריח של אורז וביצים קשות. שניצל לגדול, ספגטי בולונז לקטן והיא צמחונית מגיל צעיר... כל אחד ואחת כרצונה על פי טעמה ודעתה. פינוק יתר? יתכן. ומה בכך? יש בכך נחמה. האוכל אינו מאכזב כבני אדם. אינו הופך פניו כאנשים. לימים למדנו: "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם..." האומנם? אך האוכל של אמא המנחם מכולם. מלכת העוגות בכל יומולדת עד היום. מרק עוף עם ירקות שבייתי אהבה מכל. שאותה אהבתי מכל.

מה מצאתי לי לבוא בעירך. גם אם אינך מוצא בה את עירך. גם אם הינך נודד עתה בערים קרות וקפואות בנופים קסומים של טירות מושלגות ואינך רוצה לחזור לעירך, משפחתך, אלי. מפחד ממלחמה שתפרוץ שוב בקיץ החם, המטעה. כמו אז סיפרת לי בקמפינג בנפאל, אני זוכרת. בין הקניון להרים, בין הפארק לפול מונס פרטי. איפה שהרוח ליוותה אותך כחיה נוהמת והלילה עטף אותנו כשמיכת פוך של סבתא.

השאלה האמיתית היא מדוע שניים. תמיד. האם כדי להגן על עצמי. גם עם חברותי. תמיד שלישיות. האם כדי לא להישען רק על אחד? בריחה אל חוסר הצורך להחליט? איני יודעת.

נדמיתי לעצמי כה מחויבת אך עתה כשהגעת איני יודעת עוד וליבי נחמץ. בגיל כה צעיר תחושת ייאוש כלאחר עשרים שנות נישואים. מה עשה לי הראשון ומה השני? למה לא ידעתי לקום וללכת כשלא התאים ונגמר.

מדוע הוא לא קם והלך סופית שנים כה רבות ומה היה סוד הקסם? האם אבין אותו? ואם אבין אז מה? שנות נעורי היפות ביותר חלפו להם והצלקות שלי מאיימות לפרוץ את חוטי... ולהסתבך עם צלקת הקיסרי... עייפתי מלחפש עייפתי מלנדוד..

האם כשאפגוש אותו אחרי שנים אבין מדוע שנים שלא שכחתי, פוקד אותי בחלומותיי שוב ושוב או שאתמה על געגועי הסתמיים? מחייכת לפתע ביני לביני. היו גם רגעים יפים. מלאי תמימות ורוך. מכונסת בעצמי מכורבלת כתינוקת ורק המוזיקה תחדור אלי לבד. מדוע שניים. תמיד.

שני הורים. שני אחים. שני בני דודים. שתי חברות.

האם ביום מן הימים אמצא את מכתבך כשאני לבד מצטערת על ההחמצה, על שלא ידעתי להתעקש על השגרה, לוותר על פחד הנטישה, להתפשר על זמני, לחיות ביחד.

או שאשמח על הלבד שלי. על נדודי בכל שבת וחג מבית לבית ובכל מקום אורחת. מלקקת את הצוף ובורחת ללבד. לשקט הטהור.

לא צריכה לשאול איפה כדאי לתלות את התמונה, אם בכלל. משאירה בסלון כסאות ים. ארון בגדי כולו על המיטה, ניירות ופתקים בכל פינה – שופכת אקונומיקה – ומאידך, האם זה כה חשוב?

האם אין זה שווה את החיבוק בסופו של יום? את תה הוורדים בבוקר למיטה כשאני חשה בטוב? או שאולי הכמיהה לחיבוק שהתפספס, למילה שלא נאמרה,

תציף אותנו במים עכורים – כמו אצל צמדים רבים – בעירך, אני חושבת, אולי דרכת על המקום בו דרכה נפשי. ואולי כאן נפלאו השמיים בעינך ושוחחת עם חתול עצלן שהתפנק לו?

חזרתי לעירי וחיכיתי לך וחזרת אלי ולימדת אותי לאהוב ביחד. לא בזיג זג ולא בנד נד.

לא ידעתי שעדינותך תטביע בי חותם כה גדול.

אני מחכה לך. מנופפת מעלי את קשרי התבגרותי המסובכים וסוללת אליך את מכאובי וצחוקי באהבה. ימים יגידו האם ניסיון העבר הכושל והילדותי יתמוסס בעזרת רצינותך. האם אוכל להישאר גם כשכועסת ולא לארוז מזוודה מיד.

אחת ידעתי, אהבתי אליך שונה היא. אהבתך אלי שונה היא. מוחקת את אהבות העבר שנדמות מיותרות, לא מתאימות. ילדותיות.

בפעם הראשונה בחיי חווה אהבת אמת הדדית ושמחה.

ונפשי נקשרה בנפשך.

וגם אם לא אצליח להישאר עימך תמיד תישאר בי אהבתך הראשונית הטובה הבריאה ותמחק את אהבות הילדות הפוצעות, שנחרטו בי והרעו עימי...

זכיתי בה לעד. ומה שניתן אי פעם לא יילקח לעולם כי רק מה שנתת שלך הוא.

רוני קדם – תסריטאית ומשוררת. מבין ספריה: 'לילות הפוכים' (1987); 'מסע לדרום האישון' (1991); 'קול ללא נוע' (2008). ronihod@013.net

אלה שמפקירים אותנו / גילית חומסקי

כשאורנה התקשרה לאמא של עירד בפעם הראשונה היא אמרה שיש לה סיזימס בלילה אבל זאת היתה האמת. האמת היתה שלא משנה מה הביאו השעות שקדמו להם, לילותיה היו תמיד שלווים מאד. בימים, לעומת זאת, לפעמים נזכרה אבל אי אפשר לומר שזה היה סיזימס. יותר כמו תזכורת מעיקה שהופכת את הגוף לכבד.

היה משהו לא הוגן במשא הנוסף שאורנה נאלצה לשאת – היא היתה צופה לא קשורה לסיפור. מבט אחד ומחשבה אחת הפכו אותה לשותפה ואולי אפילו (מרוב שהכחישו באוזנייה התחילה לחשוד) לאשמה. כמה פעמים ביום אנשים חולפים בלי לשים לב על פני רכב שסטה אל שולי הדרך, ילד בוכה, חתול דרוס מיילל? זוויות אקראיות של השמש, מחשבה נודדת אחת ומצבור הזיכרונות שלהם ניצל.

אבל בבוקר יום ההולדת של יובל, כשאורנה נוסעת בדיוק באותה הדרך כדי לקנות ממתקים וצלחות יקרות ומתכונות ושתיה מתוקה, היא דווקא חושבת על עירד. פחות בגללו, יותר בגלל הדרך. היא מבינה בעצמה שהמציאות מחייבת. אותה הנסיעה, אותו הנוף, לילד שלה יש יום הולדת. היא לא מאטה ליד התחנה אבל שולחת מבט. הנה.

התחנה ריקה עכשיו. השעה מוקדמת והעונה קרירה ואין מי שיתפוס טרמפים. חודשי הקיץ מביאים איתם תמיד חיילים מיוזעים וילדים משולהבים עם לחיים שעכשיו הן בוהקות וצרובות. יש להם תיקים נפוחים על הגב, לפעמים כיפה סרוגה תלויה ברישול על תלתלים ושפעות שיער שאינן מדמיינות לעת עתה אפשרות אחרת. מעל מבנה התחנה האפור הקטן מתנשאים שני הרים. הם ירוקים מאד בחורף, תושבי האזור סיגלו לעצמם מבט חיצוני גאה. אין עוד נוף כזה בכל המדינה, רק שעתיים-שלוש נסיעה ותרואו. רואים בעיקר ילדים, וחיילים, ומשפחות בעונה הקצרה של פריחת הדובדבן שמסכימות שבאמת עולם אחר, אחר כך נעלמות.

כשראתה את עירד היה קיץ. עמד בתחנה ונשען על קצה המבנה האפור. הוא נראה שמח, היא חושדת שהמציאה את זה אבל כבר לא זוכרת מה נכון. אורנה חלפה על פני התחנה כל יום בדרך לעבודה, לפעמים היתה עוצרת להם. אומרת גם לי יש ילד. מדליקה את הרדיו ומגבירה את המזגן. אבל באותו יום היתה קצת סגרירית. נועם עוד היה בבית והקפה של הבוקר דליל. הנער היה מיוזע מדי, אדום וסמוק, המחשבה על ריח זיעה גברית צעירה מתפשט אצלה ברכב מילאה אותה בחילה. המחשבה היחידה שחלפה בה כשעברה על פניו היתה אלהים, בבקשה תעשה שאני לא בהיריון.

לקח לה זמן להבין שהיא כל מי שראה אותו מתבקש ליצור קשר. למחרת שמעה שנעלם נער. זו לא היתה הפעם הראשונה. פעמיים נחטפו חיילים מטרמפאדות אל מעבר לגבול. נערה אחת לא נמצאה מעולם. באותו ערב השכיבה את יובל והכינה לעצמה כוס קפה רק כדי להחזיק ופתחה את הטלוויזיה וראתה את התמונה והמשטרה מבקשת את עזרת הציבור. מאז לא ראו אותו. אמרו

שהתאבד. שברח. שנחטף לירדן. או לסוריה. אורנה התקשרה למשטרה, אחר כך גם לאמא של עירד ואמרה שיש לה סיוטים. היא התבקשה ליצור קשר. אף אחד לא שאל אותה אם זו תקופה נוחה בשבילה ליצור קשר או להרגיש אשמה, המחשבות האלו הגיעו רק אחר כך. המחשבות הנכונות דווקא התייצבו תכף בהתחלה, ממושמות כמו נחיל קרובים ב'שבעה' ולמה למה למה.

יום ההולדת של יובל הוא לא הסיבה היחידה. כשהיא עוברת את התחנה והעייקול, הדוושה והרגל חוזרות לקצב אוטומטי קבוע. היא מנסה להיזכר אם גם לפני שנה, כשיובל היה בן שבע והיא נסעה לסניף מגה החדש שבדיוק פתחו אז במרכז המסחרי, חשבה על עירד. היא די בטוחה שלא. היא נעלבה כשנועם הציג שתיסע לשם כי זה יותר זול, כשהיו יחד היתה זו היא שמציעה לקנות במקומות זולים ורחוקים אבל עכשיו לא רצתה שיגיד לה. כך שכנראה חשבה על נועם. ביום ההולדת של עירד היא דווקא נוהגת להתקשר לאמא שלו באופן קבוע, כבר ארבע פעמים יצא לה. עירד נעלם כמה ימים לפני יום הולדתו השמונה עשרה, והיא באמת חשבה שימצאו אותו עד אז. כמו כולם הניחה ששליח הבשורה כבר בדרך בצורת שיחת טלפון, עד ראייה או ארגון שלוקח אחריות. האפשרות שאפשר פשוט להפסיק להיות נראתה דמיונית מאוד והיא אמרה את זה לאמא של עירד.

היא חייבת להתקשר לאלישבע, יום ההולדת של יובל היה אולי גורם לה רק להתבונן בתחנה בלי להתקשר, אבל בימים האחרונים התחילו לדבר על עסקה. גופות יוחלפו, שבויים יוחזרו, אמא של עירד התראיינה בכל ערוצי החדשות. היא דרשה ששמו ייכלל ברשימת האנשים שישראל מבקשת מידע על גורלם. היא האמינה בדבקות שעירד נחטף ונמצא מעבר לגבול, לא כולם חשבו שהיא טועה. כבר היו דברים מעולם. שבויים שחזרו יש מאין, רזים מכדי למלא את החור שנוצר. אז זאת העסקה, יחד עם יום ההולדת. בהתחלה היתה מציעה עסקאות משל עצמה: אלהים, תעשה שיחזור ואני אתחיל לאכול כשר. תחזיר אותו ואני אתרום אלף שקלים לצדקה. פעם אחת העזה ואמרה אם עירד חוזר עוד היום אני אחזור בתשובה ואהיה דתייה. תוך כדי שאמרה דמינה את עצמה מגיעה לאסיפת הורים עם חצאית ושביס והבינה לבד שזה לא הולך לקרות. כשהיא מחנה את הרכב בחניון של מגה היד נשלחת אוטומטית לכבות את הרדיו והיא שמה לב שלא הפעילה אותו. היא משחררת עגלה מהשיירה האפורה ונכנסת לחנות.

כבר שנה שיש להם מגה, החלוקה הפנימית מוכרת לה והיא צועדת היישר אל עמדת מוצרי האפייה ויום ההולדת. לפני שנה בדיוק הסתובבה כאן לראשונה ובדקה את כל המחלקות כולל הבגדים, ממששת חולצות וגופיות ותחתונים שיש להם כל כך מעט זמן להיות חדשים ונוצצים אבל לא רואים עליהם. מוצרי יום ההולדת הצבעוניים משרים עליה קלילות-הליום, והיא ממלמלת לעצמה יובל, יובל, מה מתאים לך, יובל, יובל. היא תמיד אהבה את השם יובל, שהזכיר לה את האזור וזרימה של מים כחולים-ירוקים. אבל פעם מישהי אמרה ברדיו: "יובל זה שם כל כך פסיבי, מישהו שתמיד יובילו אותו", והיא התחילה לשמוע את השם באותה משמעות נבזית שקודם בכלל לא עלתה על דעתה. כבר קרה שהתבוננה בו והיה נדמה לה שהיא מאתרת רפיסות חדשה שלא היתה שם

קודם. היתה אומרת לעצמה תפסיקי וזה היה כמו "אל תחשבי על צבע אדום".
תכף הראש מתמלא אדומים.

היא בוחרת נרות-דובים ושקיות זולות ולא מתכלות, תערובת להכנת עוגה.
סוכריות לקישוט. בשדרת הממתקים היא אוספת חטיפים שנראים לה בדיוק
אותו הדבר, כאילו לא היתה אורנה הילדה יושבת באוטובוס בטיול השנתי
ויודעת טוב מאד למי יש ממתקים שווים ולמי יש סתם.

אין הרבה אנשים במגה בשעות הבוקר באמצע השבוע, ובכל זאת כשהיא אומדת
את התורים הקצרים היא נתקלת בזוהרה ושתיהן אומרות "היי!" מופתע.
ההפתעה היא דרך לומר שלום – אין שום דבר מפתיע בפגישה מקרית בחנות,
שתיהן גרות באותו יישוב קטן וקונות שם לפחות פעם בחודש. זוהרה למדה
עם אורנה בימים המעורפלים של בית הספר. כמה קינאו בה אז על שמוליק
של זוהרה, אובדן ודמעות היו אז רחוקים ונחשקים מאד. בסוף התחתנה עם
סתם איזה אבי מהיישוב השכן. זוהרה מציצה לעגלה ושואלת "אז יש ליובל
יום הולדת? מזל טוב, בן כמה הוא כבר?", אורנה אומרת שמונה וזוהרה אומרת
"שמעתי את אמא של עירד ברדיו הבוקר". אז היא הגרושה שמגדלת לבד את
הילד או זו שלא לקחה טרמפ את הנער שנעלם? היו עוד כמה אמהות חד הוריות
ביישוב, ככה שאם היא צריכה להמר. היא חוזרת להקשיב בדיוק כשזוהרה
אומרת בהשתתפות "הלוואי, הלוואי". הן נפרדות (תודה, בהצלחה, מזל טוב)
ואורנה בוחרת תור.

רק נער אחד עומד בתור לפניה, יש לו בעגלה שני בגטים וגבינות גרועות
שנבחרו מהמקרר ולא מהמעדנייה, ויין זול ושתי כוסות זכוכית. היא מנסה
להיזכר אם נועם לקח אותה פעם לפיקניק. מתאים לו דווקא, גם התאים לה
לשמוח. אבל אם באמת נערך כזה פיקניק הזיכרון משום מה לא נתפס ומעורר
עכשיו תחושת קיפוח ילדותית, בלתי מוצדקת. הנער משלם בתלושים. היא
משלמת אחריו ויוצאת.

בדרך הביתה היא מפעילה את הרדיו. יהורם גאון שר אי משם שובה הביתה
אי משם שר פעמון, היא תוהה אם זה קשור לעסקה או רק במקרה. התשובה
מתבררת תכף אחרי השיר – פרשן מודאג אומר שלהחזיר אסירים חיים תמורת
חטופים מתים, וישראל וכושר ההרתעה. יש כמובן עוד פרמטרים – חייהם של
העתידיים למות והממתינים החיים והמתים. היא יודעת שהיא חייבת להתקשר
לאמא של עירד ולקוות. אלא שאם באמת יחזירו לה גופה של נער, איפה זה שם
אותה.

אבל קודם כל יום ההולדת. כשהיא מגיעה הביתה נועם מתקשר. "נו, איך הוא?",
הוא שואל. ההורות החדשה, החגיגית, הפכה אותו לאב מסור יותר. יובל לא
כעס בכלל על נועם, רק התגעגע. אורנה פסיכולוגית והיא לא לגמרי בטוחה שזה
בסדר. "מתרגש, חמוד", היא אומרת ברוגע ושולחת ליובל חיוך. "תביאי אותו
רגע", נועם אומר, והיא מספיקה לשמוע אז אני אגיע בחמש לפני שיובל חוטף
את השפופרת ואומר הלו? אבא?

בארבע מתחילים הילדים להגיע, כמו מופע תופים שמתחיל בנקישות בודדות. היא שילמה לבת השכנים שתסדר אותם סביב השולחן ותשיר איתם ותארגן משחקים, היא עצמה מכניסה את הילדים ונפרדת מההורים. צופי התיכונים יסטיט שרה ומוחאית כפיים והילדים משתפים איתה פעולה בשמחה, למרות שמאחורי הפרצוף הצוהל אורנה מזהה בה את פני המלצרית הציניקנית שיורקת לכוסות קפה. היא לא מצליחה להימנע מחוויה חוץ גופית שגורמת לה להתבונן מבחוץ, והמחזה נראה לה קצת עגמומי. המסיבה האמיתית מתרחשת לפני ואחרי – הזמנות וקניות ואלבום תמונות – הדבר עצמו תמיד קצת מאכזב. היא מצלמת ובלי לרצות שונאת את הילד שלא מוחא כפיים על פי הוראותיה של צופי ובזה לאלו שכן, כי יובל נראה לה קצת עצוב.

נועם מגיע בחמש. הוא מחזיק חבילה ארוזה מפתה ואומר "שמעתי שיש כאן יום הולדת", כאילו לא ארגן אותו בעצמו לפני שמונה שנים ותשעה חודשים, תעשה לי ילד, כן כן כן. יובל מזנק עליו, נצמד כמו גור קופיפים וכבר לא נראה עצוב ואולי גם קודם לא היה. הילדים מביטים בו ונראים קצת מקנאים על האבא המצוחצח הזה שכאילו חזר מאמריקה. ילדים טיפשים, שמוליק של זוהרה, או אולי זה באמת עדיף.

נועם נותן להם כמה "נו, אז אני רואה שנהנים פה" ו"איזה כיף לכם, תמיד חלמתי שצופי תנחה את היום הולדת שלי גם". אחר כך מחזיר את יובל לשולחן ונעמד ליד אורנה בכניסה על יד דלת המטבח. "מזל טוב", הוא נותן לה נשיקה קטנה על הלחי. "מזל טוב", היא מחייכת אליו בחזרה. קולותיהם חרישיים כמו של שני אנשים שיש להם עניין משותף. כשהיו נשואים ניסתה בכל כוחה לייצר את האינטימיות הזו מעל ראשים של אחרים, בבר מצוות, בחתונות, במכולת אבל משהו לא נדבק. היא מצמידה לו לפרצוף את המצלמה הדיגיטאלית, מקפידה אותו מופתע וקצת קרוב מדי. אחר כך מסריטה עוד קצת את הילדים.

צופי מוציאה את הילדים למרפסת ועורכת להם חידון, אוצרות כמו משרוקית וסוכריית גומי מחולקים ותכף מוחלפים זה בזה. היא נראית מותשת, אבל הילדים נראים מרוצים. המסיבה נקטעת כשדבורה עוקצת את הילדה הרזה עם השיניים העקומות. אדמומית מתנפחת סביב זרועה הדקה, הלבנה והמנומשת והיא בוכה בעלבון. אורנה ממהרת להרגיע אותה בזמן שנועם מסב את תשומת לב הילדים לדבורה המתה ומסביר להם שהיא עוקצת פעם אחת ודי. יובל עומד לידו, מתפקע מגאווה, ואומר תביא לי להחזיק, זה לא מפחיד היא כבר מתה. אורנה בינתיים לוקחת את הילדה, שמה טליה, למטבח. היא שולפת את העוקץ ואומרת לה איזו גיבורה את, איזו ילדה יפה את, בואי תחייכי, נצלם את העקיצה למזכרת. טליה מחייכת בצייטנות. יש בה משהו בוגר ועגמומי, מחייכת על אף הקשיים. אורנה חושבת שאולי בעוד שנים ואחרי גשר ליישור שיניים עוד תשלוק את התמונה הזו, אני זוכרת את הפעם הראשונה שבאת ליובלי. כעבור כמה דקות הן חוזרות למרפסת, ולמרות שטליה כבר לא בוכה ברור שהמסיבה עומדת להסתיים. אורנה מכניסה את העוגה. הילדים שרים שוב, העייפות כבר נמהלת בכל זה וההורה הראשון כבר דופק בדלת.

אחרי שאחרון הילדים עוזב נועם פותח עם יובל מתנות ומשכיב אותו לישון, לא לפני שהוא צורב בו זיכרונות איזה כיף היה. אחר כך שותה קפה ומסתכל סביב ושואל לעזור לך?

"לא, זה בסדר", היא אומרת.

"אז מה, מדברים על עסקת שבויים", הוא מתרווח על הכורסה. מרגיש בבית. לה עצמה לקח זמן להתרגל לבעלות הבלעדית על החפצים אפילו שנשארה באותו המקום.

"כן, מדברים".

"דיברת עם אלישבע?".

"עוד לא. אולי הלילה".

"שמעתי אותה היום ברדיו".

"כן, פגשתי את זוהרה במגה והיא אמרה לי. אבל מי שצריך לשמוע לא שומע, גם הפעם אני לא מאמינה שיספרו אותה".

"מסכנה. את חושבת שהוא אצל הסורים?"

הם כבר ניהלו את השיחה הזו לא פעם. "אני לא יודעת", היא אומרת.

"מה שלא יהיה, את יודעת שזה לא בגללך, נכון?", הוא מתבונן בה. יש משהו מעושה בנחמה המשומשת, במבט הארוך שהעתיק מאיזה סרט שאולי אפילו ראו יחד. היא קמה לסגור את החלון ואומרת "כן, אולי. אבל בכל זאת אם ימצאו אותו חי זה כל כך ישמח אותי". גם המילים שלה ריקות. היא באמת תשמח אם יחזור אבל לא כי היא רוצה לשבת אצל אלישבע במטבח ולהתבונן באלבום של עירד התינוק ולחשוב איזה מזל. היא רוצה שיחזור פשוט כדי שתוכל לשכוח. יש דברים אחרים שהיא רוצה בחזרה. בעיקר איזו רכות שנדמה לה שהיתה באוויר פעם, כשמילים שוטטו חופשיות בלי שמישהו נאלץ לצרף אותן לאותם משפטים ספציפיים ורעים. עכשיו המים והאוויר קשים, האדמה מבעד לחלון יבשה ודוקרת כמו מגבת שכובסה יותר מדי פעמים.

*

אחרי שנועם הולך היא מארגנת קצת את הבית. בתים ריקים אחרי המולה תמיד גורמים לה דכדוך, לפחות הבלונים מגלים התחשבות ונשארים נפוחים. היא קושרת אותם יחד ומניחה ליד המיטה של יובל. אחר כך מתקשרת לאלישבע ומקווה שלא תענה. אלישבע עונה מיד.

"היי, זאת אורנה, מה שלומך", אורנה אומרת בלי סימן שאלה.

"אורנה. יופי לשמוע אותך", אלישבע נשמעת מתעניינת, עצובה ובעיקר לא מאשימה. כאילו יש ביניהן איזו שותפות גורל, שתינו לא שמרנו עליו כמו שצריך. אורנה עייפה, לא מתמרדת.

"שמעתי שיש התפתחות".

"כן, הם מדברים על עסקה. הייתי בלשכת ראש הממשלה היום ומה אני אגיד לך, אם אלו האחראים אני לא מבינה איך אנשים פה ישנים בלילה".

"כן, את לא היחידה שחושבת", אורנה אומרת. "אבל לפחות אמרו לך שינסו?"
"אמרו, אמרו. אבל נתנו לי להבין שעירד הוא האחרון בסדר העדיפויות שלהם. הם לא באמת מאמינים שחטפו אותו, מבחינתם הוא פשוט נעלם מעל פני האדמה".

"טוב, לפחות הם יעלו את זה. מי יודע, אולי הפעם".

"אני פשוט יודעת שהוא שם", זה מה שאלישבע תמיד אומרת אבל עכשיו קולה רועד, כנראה מההתרגשות ועייפות היום, "אנשים לא נעלמים סתם ככה, לב של אמא מרגיש. הייתי יודעת אם היה קורה לו משהו. אני לא מבינה למה מפקירים אותנו ככה, אבל הפעם אני לא מתכוונת לוותר".

"יש משהו שאני יכולה לעשות? את נפגשת עם מישהו מחר, רוצה שאני אלווה אותך?" אורנה שואלת. היא יודעת כמה נואשת היא נשמעת אבל יודעת גם שאם אלישבע רק תגיד, היא תבוא איתה. היא תאסוף אותה מהבית והן תסענה לכל המקומות שנמצאים בהם אלה שמפקירים אותנו ככה. הדלתות ייפתחו כדי סדק והן תדחפנה פנימה – תראה אותנו, אין לך לב? תסתכל עלינו. אלישבע אומרת "לא, זה בסדר, תודה אורנה. תגידי, איך את? מה שלום יובל?"

"בסדר, היה לו היום יום הולדת. בן שמונה. עשינו לו מסיבה". אין לאורנה זכות להעלים מידע מאלישבע.

"מזל טוב, יופי. איך היה? נועם הגיע?"

"הגיע".

שרידי שיחה גלויה לב באחת הפעמים צפים בכל זאת, הן מדברות עוד כמה דקות על המשפחות והבעלים והילדים. אבל השיחה לא יכולה להסתיים כאילו היא סתם שיחה, לפני שהן מנתקות אורנה אומרת "אז בהצלחה מחר, שנשמע בשורות טובות" ואלישבע עונה "אמן".

*

באותו לילה אורנה מצליחה סוף סוף לחלום על עירד. זה לא חלום התיקון המתבקש, אורנה עוצרת בטרמפיאדה ושואלת לאן אתה צריך. עירד אפילו לא מופיע בו. היא חולמת את אותו הבוקר. היא מתיישבת ליד שולחן המטבח עם כוס קפה כמו תמיד, רוח צפונית חודרת דרך החלון ומאיימת לקרר אותו לפני שתספיק ללגום לגימה ראשונה. היא קמה כדי לסגור אותו וכשהיא חוזרת לשולחן נועם כבר יושב שם. הם לא מדברים (משהו כנראה זחל עליה בלילה, פתאום הוא מושיט יד ומלטף לה את הלחי והיא יכולה ממש להרגיש). אורנה יוצאת מהבית, נכנסת לרכב ונוסעת בדרך הרגילה, המפותלת. מבעד לחלון היא רואה שני הרים, התחנה האפורה מתחתיהם ריקה.

גילית חומסקי – דוקטורנטית במחלקה לספרות עם ישראל, אוניברסיטת בר-אילן. עבודת המחקר שלה עוסקת בשירת נשים חרדיות. גילית הנה משוררת וסופרת מעִרְכָּת, בין ספריה: 'הבוקר של כריסטופר' (2003); 'צל התאנה' (2006); 'אהבות של אתמול' (2007). ספרה 'במדבר מלון אורחים' (2008) ראה אור בהוצאת ידיעות אחרונות. שירים מפרי עטה התפרסמו גם בכתבי העת 'עכשיו' ו'משיב הרוח'. gilit3@gmail.com

מעוף בשמי הארץ / זהר טשרטוק

הכדור הפורח טיפס מעלה מעלה בשמי התכלת, חולף על פני משבצות של מרחבים ירוקים וצהובים. החבורה אשר נשא בסלו היתה עליזה במיוחד. אנשיה השתעשעו והתלוצצו ביניהם, ובת צחוק היתה נסוכה על פניהם תדיר. בהדרגה התחלף תחתיהם הנוף, וכעת התקרבו אל אגם כחול מנוקד בסירות לבנות, המתחירות ביניהן במסלול סביב מצופים כתומים. היה זה אות למפעיל הכדור לפתוח בקבוק יין משובח ולמזוג בנדיבות לאנשי החבורה. כל כוס שהתרוקנה מולאה מחדש במהרה, ומצב רוחם המרומם ממילא פרח ועלה.

כשריחפו מעל מרכז האגם, ביצע נציג החבורה בזריזות רבה את הטקס הקצר שנקבע מראש, ולאחריו חזרה החבורה כולה ליהנות מהמשתה המאולתר. כשהתקרבו לנקודת הנחיתה, ביקש מפעיל הכדור להנחית אותו ברכות מרבית, אך למרות זהירותו לא נחסכו מהחבורה הטלטלות וזעזוע הפגיעה בקרקע. עם זאת, רוח העליצות לא עזבה את אנשי החבורה, וכעת הם נערכו לפיקניק בשדה הפורח להמשך הבילוי כדת וכדין.

השקיעה בישרה לאנשי החבורה שהגיע הזמן לשוב איש איש אל מקומו. אך בטרם יעשו זאת התקשר אחד האחים לעורך הדין הממונה, ודיווח לו שמילאו אחר צוואת קרובת משפחתם בדייקנות מופתית.

שובר גלים

הילד שהלך לבד אל הים השאיר פתק על המקרר – הלכתי לים. הוא חבש כובע מצחייה, ולפני שלקח את תיק הרחצה בדק שיש בו גם את הזכוכית מגדלת החביבה עליו. כשהגיע אל הטיילת בחר שוב לרדת לחוף שבו שובר גלים, שם הרגיש בטוח יותר. תחילה עמד ליד ערמה של כיסאות נוח מקופלים והביט סביבו בזהירות. אחר כך רץ מצל אל צל עד לסוכת המציל. מנקודה זו הביט אל שפת הים, ונסער לגלות ששוב נמחק שמו מהחול הרטוב. הוא התקרב בהיסוס למקום שאתמול שרטט שם את שמו, ושלף את הזכוכית מגדלת. לאחר שבדק בעזרתה את החול הרטוב החל לרוץ לעבר סוכת המציל בשוכחו לקחת את תיק הרחצה. יוסי המציל היה עסוק ולא יכול היה להקשיב לו, והוא המשיך במנוסתו אל עבר הקיוסק שעל הטיילת, אך גם שם לא מצא אוזן קשבת. לו רק ידעו כמה מסוכן שם בחוף הים, חשב. הוא החליט ללכת ולבדוק מה עלה בגורלם של שני חבריו ששהה איתם בחוף זמן קצר לפני שנעדרו מבית הספר במשך השבוע.

כשהגיע אל ביתם של חבריו הנעדרים, לא יכול היה לפתוח את הדלת המשותפת לכל דיירי הבניין, מכיוון שלא רצה להגיד את שמו באינטרקום ולהזדהות בפני האנשים שענו מן הצד השני. הוא חשש שהים ישמע אותו. הילד החליט לחזור לביתו, וקיווה שהפעם הוריו יתייחסו לדבריו ברצינות.

באותה עת, ההורים שציפו שיחזור רק בשעות הערב, הופתעו נוכח זוג האורחים בפתח הבית, אוחזים בתיק הרחצה של בנם. כעבור זמן מה הילד נכנס לביתו ושמע את הוריו משוחחים עם אורחים בסלון. כאשר הביט אל הסלון, ראה שעל הספה הדו-מושבת מתרווחים להם גל ומדוזה.

יפה שעה אחת קודם

לאור מה שקרא במכתב, לא נותר לו אלא לפצוח בערבוביה של צעקות וקריאות שבר אשר ביטאו את מר גורלו. האנשים שעברו לידו ברחוב הסואן לא התייחסו אליו למרות מצוקתו. אילו היו יודעים שלא נותר לו איש בעולם, אולי היו מפסיקים לרגע את עיסוקיהם ומנסים לברר כיצד ניתן לסייע לו.

מרוב ייאוש ביקש הקשיש מהחברה קדישא שיעבירו את אחוזת הקבר שקנה במיטב כספי הפנסיה שלו אל מול משרדי "הגורל הייעודי", וקבע שם את שבתו.

בהעתק המכתב שנשלח מסיבות מנהלתיות אל קרוב משפחתו, אשר הקשיש כלל לא ידע על קיומו, נכתב בזו הלשון: "קשיש יקר, המשרד לגורל ייעודי דן בבקשתך ואינו יכול להיענות לה. כלומר, לא ניתן להקדים ולו בשעה אחת את מועד הסתלקותך מן העולם בטרם תשלים את ייעודך בחיים אלו. כמו כן, בנוגע לשאלתך השנייה – מצאנו לנכון להזכירך שאין באפשרותנו לגלות לך מהו ייעודך בחיים אלו מטעמי שלמות הסדר הציבורי, ובזאת גם הבאנו לידיעתך שהעובר על כך מסתכן בפלילים. אם כן, הדרך היחידה מבחינתך היא להזדרז בהשלמת ייעודך...".

פרד"ס

בעמל רב נתגלה לי סודם הנסתר של הדברים, אך במהרה אחזה בי בהלה, שהרי מבלי לשים לב נתעלמה ממני הפשטות שבהם. עוד באותו היום הלכתי אל אחד מהגנים הציבוריים שנתברכה בהם עירי, כהרגלי מקדם, אך ללא אחד מספריי האהובים, שבהם מצאתי את סודם הנסתר של הדברים.

בפשטות ישבתי בגן על ספסל עץ שעליו מגן צלו של עץ, ללא כל הרהור או מחשבה, וכך הנחתי לבהלה לחלוף ממני. כנראה ישבתי כך זמן רב, מפני שחתולי הגן התעלמו כליל מנוכחותי, עלי העץ נשרו עלי וכיסוני, גופי השתלב בעץ הספסל ונעשיתי חלק מהגן כולו.

זוג אוהבים שבאו שלובי זרוע אל הגן לא הרגישו בקיומי. הבחור כרע ברך ופנה אל האובתו: "האם תינשאי לי?". תשובתה לא איחרה לבוא: "כן, כולי שלך, שלך!".

בהיותי עד לנעשה, הפשטות שבדברים חזרה אלי, ויכולתי לחזור לספריי האהובים.

זוהר טזרטוק – בעל תואר ראשון בספרות עם ישראל, לימודי מידע ואומנות יהודית, אוניברסיטת בר-אילן. בוגר לימודי ליצנות רפואית מטעם שיר"מ-מרכז רפואי אסף הרופא. tzohart@walla.com.

חבלי לידה / סמדר פלק-פרץ

"הנה, הגענו, זה רחוב אוליפנט."

"איזה מן שם זה בכלל 'אוליפנט'. סוג של פיל משובש, אלפנט עם 'ור', איזה מן שמות נתנו פעם לרחובות..."

לא ענתה לו. מבטה ריחף על שלטי הרחוב, תר חסר מנוחה אחר מספרי הבתים. הבית ברחוב אוליפנט 13. שם העבירה היא שלושים ושלוש שנות חיים. מה הוא מקשקש על פילים ו'ווים', רוחו של סר לורנס אוליפנט מצטמרת בקברו או אולי מוצאת בזה אנקדוטה משעשעת שעשויה לפתוח סיפור על אורחות חייהם של ילידי הארץ בימים אלה.

"סליחה גברת", הוא פונה לחנוונית במכולת המקומית, "איפה זה אוליפנט 13?"

"את מי אתם צריכים? איזו משפחה?"

"לא, לא משהו שגר שם עכשיו. אנחנו מחפשים את הבית שגרה בו פעם סופרת אחת, דבורה בוירון".

"לא בוירון", היא מתקנת בשקט, "בארון, בארון".

"בוירון, בארון, אני לא מכירה", ענתה החנוונית, צמידי פרקיה מצקצקים, "כאן לא גרים שום סופרים", ידיה עטפו בזריזות את מדפי הסחורה ביריעות ניילון ירוקות.

"מתכוננים לפסח?", שאל אבנר בחיך.

"כן, כל שנה אותו סיפור", חייכה החנוונית חיך עייף.

ריחו של נחש הנקניק הברשני אשר שהתפתל מאחורי מזווה הזכוכית השקוף הציף את נחיריה והעלה בה גל קבס. תמיד שנאה את החנויות הקטנות האלה, בהן עולה מלועות הנקניקים החרפים ועיני הדגים המעושנים קריאת "הצילו".

אבנר התעכב לקנות קופסת סיגריות תוך כדי פטפוט ערני עם החנוונית. הוא אהב אנשים צבעוניים, סוחרים, כאלה שמרגישים בידיים את האוכל, את החומר ממנו עשויים החיים. הוא אהב אנשים בכלל. לפעמים כשהיו עושים אהבה, היתה עוצמת עיניה ומדמיינת שהיא שואבת ממנו אל תוכה את היכולת הזו לחיות את החיים כמו שהם.

אבנר ינק את הסיגרית עיגולים עיגולים והביט מפיתו אל מפל הרחוב, פתאום נעצרו עיניו בנקודה אחת: "הי, דפי, הנה אוליפנט 13".

זה היה בית פינתי, כמעט בלתי נראה, הם עברו לידו מספר פעמים ובלי משימ פסחו עליו. בניינים גבוהים, חדשים יותר, אשר נבנו סביבו הבליעו אותו ביניהם.

אבל עכשיו עלתה דמות בגרם המדרגות המוביל אל מרפסת הבטון אשר בחזית, ותנועותיה הבליטו את מציאותו המתעתעת של הבית ברחוב אוליפנט 13.

הם התקרבו בפסיעות מהירות. חצר הבית היתה מוזנחת, בארובות חלונותיו המוארכים העציים חסרו שלבים, וענפי עץ השזיף סגולי העלים שסוככו עליו היו ניגוד בולט לאפרוריותו הקפואה.

"סליחה, אתה בעל הבית?", שאל אבנר את הגבר הצנום שניסה את כוחו בפתיחת הדלת.

"לא, אני עורך דין דרורי, מיופה כוח מטעם בעלי הבית. באתם לראות את הדירה?"

אבנר שתק לרגע, הביט בעיניה של דפי לרגע קל, ואחר כך אמר בביטחון, "כן." "לא חשבתי שיבואו אנשים כל כך מהר, רק היום בבוקר התפנית לפרסם בעיתון ובאינטרנט. אבל עכשיו הכול עובד כל כך מהר, פלאי הטכנולוגיה, בואו, היכנסו בבקשה."

אבנר הצטרף אל מר דרורי אך דפי עמדה עדיין מהססת, ידיה ממששות את מעקה הבטון הקר. שלושם ושלוש שנה היא לא יצאה את פתח המרפסת הזו, לא הציגה כף רגלה על גרם המדרגות, לא שמה פעמיה אל שאון הרחוב והרי נפשה געשה כים סוער, ואיך ניתן להצר את תנועת הים ולמתן את עוצמת גליו?

"נראה לי שאשתך התאהבה במרפסת", התבדח מר דרורי.

יש לאנשים הנטייה הטרחנית למסד עניינים, חשבה דפי לעצמה, להניח שאם רואים גבר עם אישה שבטנה בולטת, הם באו בברית נישואין. נדרים הם לא דבר פשוט. גם היא חשבה כך, למרות שנישאה בסופו של דבר והביאה לעולם בת.

דפי פסעה אל תוך הבית, מבטה סרק באיטיות את חללו. התקרה היתה גבוהה וטחובה בפינות, הקירות ערומים ומשקופיהם המתקלפים כמו נתמכו על רצפת חדר המגורים אשר שובצה אריחים מצוירים שצבעם דהה. מחדר המגורים נפער מסדרון צר שהוביל לחדר השינה היחיד. בחדר הקטן עמדה מיטה צרה עשויה מוטות ברזל חלודים ומכתבה כבדה אליה נסמך כסא שגבו לאשנב המחופה בוילון מאריג גס.

דפי התיישבה על הכיסא ועצמה את עיניה, אצבעותיה ריחפו על גבשושיות העץ שמילאו את משטח המכתבה. כאן בוודאי ישהה היא וכתבה כשגבה אל המולת הרחוב הסואן, ומחשבותיה עפו כמו ציפורים נודדות אל מחוזות ילדותה אשר בניכר. מכאן, מן החדרון הזה, היצוק אל תוך ההווה התל-אביבית הצפופה והתזזיתית, נהה ליבה אחר מרחבי השדות הירוקים שנשקפו מבתי היהודים בפאתי העיירות בגולה.

קול חריקת דלת קטע את חוט מחשבותיה של דפי. היה זה מר דרורי שניסה לשלוף את מפתח הבית מן המנעול אשר בדלת הכניסה. דפי פקחה את עיניה ומבטה נפגש במבטו של עורך הדין הצנום, אשר היה שקוע עד עתה בשיחה עם אבנר. הוא בחן את פניה ואמר בקול מהורהר:

"אולי תרצו להישאר עוד קצת בדירה כדי לבדוק אם היא מתאימה לכם. יש לי כמה סידורים לעשות במרכז העיר, אוכל להשאיר את המקום פתוח עבורכם

ולחזור בעוד שעה בערך".

"תודה לך, זה רעיון מצוין", ענה אבנר.

מר דרורי נטל את תיקו וירד בצעדים קלים במורד מדרגות האבן, כאשר הוא מותיר מאחוריו שובל של אבק ועלים סגולים.

דפי קמה מן הכסא, הסיטה את הווילון ובהתה בדמויות ההולכים ושבים שמיהרו ברחוב. הם נראו בעיניה כנמלים עמלניות הצועדות במסלול החסום בפניה. מאז תחילת ההיריון הלא מתוכנן אליו נקלעה, הזמן כמו עצר מלכת בעולמה. היא זכרה בכמיהה את התקופה שקדמה לו, בה היו כל מעייניה נתונים לכתיבת ספר הביכורים שלה. היא ניסתה לשחזר את אותו הלהט, את ההתרגשות שאחזה בה עת התמסרה לעיצוב דמויות הגיבורים. אך לשווא, גלי הקבס שתקפו אותה מדי בוקר, הגוף שהחל מאבד מצורתו ובעיקר החרדה הנוראית נטלו ממנה את הכוח ליצור.

אבנר ניגש אל דפי וליטף ברכות את שיערה.

"נו דפי, את מרגישה שהמוזות חוזרות אלייך?"

דפי שתקה. למה הוא חייב לדבר עכשיו, חשבה לעצמה, תמיד הוא חייב להרוס הכול עם הפטפטת המעצבנת שלו. אף פעם הוא לא יכול לשתוק קצת ופשוט להיות.

"תגידי משהו דפי. שתפי אותי. כל כך רצית לבוא לכאן, תמיד חלמת על איך זה להיות בבית שלה, והנה, אנחנו פה. את בטח נורא מתרגשת".

"די אבנר. לא בא לי לדבר עכשיו", אמרה בשקט.

פתאום הוא כל כך רוצה שאשתף אותו, חשבה במרירות. אחרי כל כך הרבה זמן שפטר בשפה רפה את ניסיונותיה להעביר לו את עוצמת החוויה המטלטלת שחשה כשכתבה. בכל פעם שהתחילה לדבר על זה הסתגר בקונכייתו כמו מאוים מעולמן המורכב של המילים שירתה בפניו. תמיד העדיף להסיט את נושא השיחה ולדבר על אירועי היום בחנות הבדים שלו.

"לא בא לי לדבר עכשיו", הוא חזר כהד על דבריה.

"אז מתי בא לך דפי? את מוציאה אותי מדעתי. בזמן האחרון את לא מדברת איתי. אני מגיע הביתה אחרי יום עבודה מעייף, ואת בוהה בטלוויזיה, עונה לי ב'כן' ו'לא' והולכת לישון. אני לא יכול יותר דפי, אני לא יכול יותר. אני מבין שקשה לך, שעובר עלייך משהו, אבל אני רוצה שנעבור את זה יחד. אני יודע שיש הרבה מצבי רוח בהיריון, אבל זה טבעי, כולן עוברות את זה. אנחנו פשוט צריכים לדבר על זה. וחוש מזה, צריך כבר להגיע להחלטה. משכנו את ההתלבטות הזו יותר מדי זמן".

הוא צודק. צריך להגיע להחלטה. אבל היא הרגישה אבודה ועדיין לא ידעה אם היא רוצה להביא לעולם את התינוקת שהחלה להתגבש ברחמה, או פשוט לוותר. החרדה מפני יצור שישתלט, שכבר משתלט, על עולמה שיתקה אותה.

"אני לא יודעת אבנר", אמרה דפי בהיסוס, "אני עדיין לא יודעת".

"אז מתי תדעי, דפילה?", לחש ונעמד מולה. הוא הישיר מבטו אל עיניה, ידיו

לחצו את ידה.

"את יודעת כמה אני אוהב אותך דפי, אהבתי אותך מהרגע הראשון שראיתי אותך, ובמשך כל יום ויום בשנתיים שאנחנו יחד. בואי נתחתן ונגדל יחד את הילדה. את לא תהיי לבד".

"אוי אבנר, לא מדובר כאן בכלל בלהיות לבד", אמרה דפי ושחררה את ידיה מאחיזתו.

"אז אולי תגידי לי סוף סוף במה מדובר?", התעקש.

"מדובר בחופש שלי. בחירות להיות מי שאני איך שאני רוצה", אמרה באיטיות.

"חופש זה דבר יחסי", השיב והסיט תלתל מרדני מעל עיניה.

"זה לא עניין של יחסיות", התרעמה דפי, "אלא של הדרך בה בוחרים לחיות. אני לא רוצה להתעורר יום אחד להביט לאחור ולבכות על כשרון שהוחמק".

"תני לנו סיכוי דפי", ביקש אבנר וכרך ידיו סביב מותניה כטובע השוחה נגד הזרם. היא לא השיבה. תחושת קבס חזקה הציפה את גרונה, ידיה התירו את קשר זרועותיו.

הוא החריש, ראשו נשמט, אישוניו שוטטו חסרי מנוחה.

"טוב, אם את רוצה להיות לבד, לא אעמוד בדרכך. אני הולך", אמר בזעם כבוש.

היא לא אמרה דבר, נותרה מאובנת במקומה מול החלון. הדם כמו זרם באיטיות בעורקיה, ומראות הרחוב שלפניה הועבו והיטשטשו.

מרחוק שמעה חריקת דלת נטרקת ואת צליל עקביו הנשרכים בכבדות על גרם מדרגות הכניסה.

היתה זו שעת בין ערביים. שמש הדורה אספה קרניה לים כמו ממאנת להיפרד משמי התכלת, טווה סביבה קורי ארגמן כשריון אדום מפני שאון הגלים השוצפים סוחפים לעומק המצולה. קרניה חדרו דרך פתחי הבית ועטפו את דמותה הדמומה של דפי.

קול טפיפת צעדים מהירה במסדרון הפר את הדממה בבית ברחוב אוליפנט 13.

כעבור שניות מספר נלווה מלמול מתמשך אל קולות הטפיפה. היה זה קול נשי חרישי שניסר את החלל בכאבו, כמו זעקה עמומה ורחוקה ההולכת ומתקרבת. דפי הסבה את ראשה ועיניה הבחינו בצללית ארוכה ושחורה הפוסעת במסדרון. היתה זו אישה צנומה וגבוהה שנראתה בשנות השישים לחייה, שמלתה שחורה ונזירית ושערה העבות שהאפיר בצדעים נקלע לצמה ארוכה שנכרכה סביב קודקודה. פניה היו קטנות ועדינות וחרף קמטי הדאגה שנחרשו לאורכן, ניכר בהן יופי רב. עיניה השקועות יקדו אש שחורה שכמו פיחמה וחרכה עיגולים כהים סביבן ושפתיה הדקות, הקמוצות, אשר נראה כי היו מורגלות בשתיקה, מלמלו שוב ושוב את אותה השאלה: "ציפורה, ציפורה היכן את ציפורה?"

ליבה של דפי החל להלום בחוזקה. היא שפשפה את עיניה אולם הדמות הוסיפה לצעוד, הולכת וקרבה מתוך המסדרון.

"את היא!", זעקה דפי בפליאה.

"מי את, אורחת לא קרואה, מדוע פלשת לביתי?", שאלה האישה השחורה, אשר היתה עד עתה מכונסת בחדרותיה.

"אני... אני... לא התכוונתי להפריע לך...", לחשה דפי.

"מי את?", שאלה האישה שוב, צינה נשבה ממילותיה.

"אני קראתי את... את... כל הסיפורים שלך... וגם אני כותבת...", מלמלה דפי, אישונה התרוצצו אנה ואנה.

"עוד לא ענית לי מי את, מה שמך?", שאלה והדגישה כל הברה מן המילים שבררה.

"שמי דפי", ענתה הצעירה במבוכה.

"השם המלא", היא דרשה.

"דפנה שרייבר", ענתה ואישונה המבועתים נעצרו והתמקדו בעיני הפחם של בת שיחתה.

"ובכן, דפנה שרייבר", אמרה היא באיטיות מתנשאת, "את אומרת שקראת את כל סיפורי וגם את כותבת, בוודאי טיטות לספרך הראשון, וזה לא הדבר היחידי הראשון".

מבטה המפחם ננעץ בבטנה של הצעירה.

דפי לא ענתה. ידיה נמתחו על בטנה כמו בקשה בפעם הראשונה, להגן על היצור הקטנטן שגדל שם.

"טוב, רב לי ממך, דפנה שרייבר, אני מכירה אותך ואין לי כל חפץ להכירך", אמרה היא בחוסר סבלנות מופגן. "עתה חפצתי בקרבת ציפורה. שלחתי אותה להביא לי תרופות לפני כשעה והיא טרם חזרה, היכן את ציפורה?", הבעתה החתומה הפכה לעווית ועיניה תרו אחר מטרה נעלמה.

"ציפורה היא בתך, הלא כן?", שאלה דפי בחשש.

"ודאי ביתי", ענתה היא בהחלטיות, אולם עיניה הצטעפו כמו היו ענני מסע השבים טעוני מטר מדרך רחוקה.

"קראתי לה ציפורה כי רציתי שתפרוש כנפיים, ולבסוף נשארה עימי ילדתי, ועתה הלכה לה..."

"אל תדאגי לה כל כך", אמרה דפי בחמלה. "היא תשוב".

היא נעצה בה מבט, אך הפעם לא היה זה מבט מפחם.

"החרדה לילד והחרדה מפניו לא נפסקות לעולם", אמרה היא בשקט.

"ראשיתן בשעה שחודרת להכרתך הידיעה כי ישות נוספת נרקמת בין קפלי גופך. אט אט פורצת ישות זו את גבולות הגוף ותחומי האני, ומאז ועד כלות לא תמה הדאגה אליה. הדחף לגונן ולסוכך על היצור הזה שנולד דרכך הוא אינסופי ובלתי נשלט".

עיניה של דפי מלאו דמעות. היא קרבה בצעדים מהוססים אל האישה המיוסרת

והושיטה לה את ידה.

היא לא נרתעה ולפתה את ידי צעירה. פניה האדימו וגופה רעד.

דפי ליטפה ברכות את צמתה השחורה, העבירה יד רכה לאורך פניה.

"האם זו הסיבה שבחרת להתכנס איתה בבית תקופה כל כך ארוכה? רצית להגן עליה? להגן על שתיכן?"

"יתכן שחשבתי שכך נוכל להיות מוגנות. עבר זמן כה רב. כבר אינני זוכרת אם זו היתה הסיבה. הבית היה כל עולמנו, ממנו חשנו את פעמי הרחוב", היא דיברה באיטיות, מילותיה התגלגלו בכבדות.

"אך היום", אמרה והישרה מבטה אל השמש השוקעת, "חשה אני גלי געגוע אל ריחות השוק ומגע המדרכת. אולי היתה זו טעות. אולי נבלנו בטרם עת."

דפי לא אמרה דבר. הדמעות הוסיפו לחנוק את גרונה. ידיה חבקו את כתפיה הצנומות של בת שיחתה.

קרני שמש אחרונות סנוורו את עיני הפחם של האישה הנוגה, עפעפיה נשמטו והיא המהמה ניגון חרישי:

"פארמאכט איז מיין טיר.

קיינער קלאפט ניט אין איר.

קיינער קומט ניט צו מיר..."

"מה זאת אומרת?", שאלה דפי. רטט עבר בה לשמע קסמן הזר של המילים.

"זה אומר שמשא הלבדיות הוא כסלע בזלת על מפתח הלב", ענתה היא בעצב.

דפי הרפתה את אחיזתה ושילבה את ידיה, גל קור עבר בגבה. עיניה הלחות תרו לשווא אחר כדור האש ששקע ונעלם בין גלי הים. במקום זאת לכד מבטה דמות גבר שהלך והתקרב אל פתח הבית.

היה זה עורך הדין דרורי, אשר הבחין בדפי המביטה בו מן החלון והנהן בברכה. דפי הסבה ראשה הצידה, בבקשה לומר דבר מה לבת שיחתה.

אולם לא היה בחדר איש מלבדה.

היא מחתה את דמעותיה והדליקה את האור.

עורך הדין דרורי פתח את דלת הכניסה ופסע במסדרון לקראתה.

"הכול בסדר?", שאל ובחן את עיניה האדומות של דפי.

"כן, כן", ענתה ויישרה את שולי חולצתה.

"יש כבר החלטה?", גישש מר דרורי.

דפי שתקה לרגע. מבטה החליק באיטיות על קירות החדר.

"אני מניחה שתהיה לי תשובה אחרי החג."

4 מידוש: סגורה דלתי / איש אינו דופק עליה / איש אינו בא אצלי. מתוך שירו של יצחק כצנזון. על פי ציפורה בארון זה השיר אותו ציטטה אימה בשנותיה האחרונות.

"בסדר גמור. תהיי איתי קשר", אמר דרורי ושלף מתיקו כרטיס ביקור אפרפר. דפי תחבה את הכרטיס לכיסה, נפרדה לשלום מן הגבר הצנום ויצאה את פתח הבית.

היא פסעה לאיטה במורד הרחוב והרגישה קלה יותר, כמו ניטל ממנה המשקל שנוסף לה בחודשים האחרונים. היא עצמה את עיניה ונשמה נשימה עמוקה. ריאותיה הוצפו בחריפות נעימה של אוויר הערב. אחר פקחה באיטיות את עיניה וחשה כי צבעי הבתים שהקיפו אותה ברורים ועזים עד להכאיב. ענפי העצים הסדורים בשדרה נדמו בעיניה כעשרות ידיים הנישאות בתפילה.

ביניהם הבחינה בעץ תפוזים שעמד בפריחתו. היא קטפה תפוח זהב, הסירה במתינות את קליפתו הפשרנית וקרבה אל שפתיה את פלחי ליבתו. העסיס המתוק ניגר על שפתיה וצווארה.

טעם הפרי ערב לחיכה כטעם גן עדן.

היא הביטה אל צמרות העצים וחשבה בליבה שכך בוודאי הרגישה היא עת פסעה, לאחר מסע מפרך, על אדמת ארץ ישראל וטעמה לראשונה את טעמו של תפוח זהב.

סמדר פלק-פרץ – ד"ר לפילוסופיה מטעם המחלקה לספרות משווה באוניברסיטת בר-אילן. עבודת הדוקטור שלה, עוסקת בקול הסמוי ביצירותיהן של דבורה בארון ומרי וילקינס פרימן. סמדר כותבת ומפרסמת שירה ופרוזה בכתבי העת 'מאזנים', 'אפריון', 'נתיב' ו'פסיפס'. ספרה 'והמלך ישן' ראה אור בשנת 1992 בהוצאת סער. smadarpe@zahav.net.il

העדיפות הראשונה / מרלין ווניג

מתוק מדבש היה החורף ההוא, בו גוועו אט אט חיים שהכירה ולא הכירה או לא ירדה לגמרי לתחתית ליבה כדי להכיר.

באהבה המשונה אל החיים הממהרים, נושמת לא נושמת את דקות הרתיחה, את החיות הגולשת בצער, היא איבדה את ההזדמנות המיוחדת להיפרד ממנו כמו שצריך.

כולם אמרו לה שהיא עוד תצטער, חבל... היא תתגעגע אל המבע הירוק שלו, אל האופן בו הרעיף עליה אהבה ללא גבול. והיא שתקה. הוא היה עבורה עדיפות שנייה בלבד. היא תמיד השאירה את האופציה הראשונה פתוחה.

הוא ביקש ממנה כנות שלא היתה לה לתת. הוא שיקר לעצמו וזה לא היה באשמתה. היא מראש הודיעה לו, בשתיקתה האצילית, כי... הוא לא בעדיפות הראשונה.

ומה בכל זאת מנע ממנה ללכת? מדוע חיכתה שילך הוא? השאלה הזו, חידה נותרה גם בעיניה.

היו שסברו כי ניצלה את טוב ליבו ונהנתה מהשפע שנהג להרעיף עליה. היו שסברו שחיכתה למלאך מאגדה רדומה, שיעורר את אהבתה אליו ויפנה לו את שביל העדיפות הראשונה. אלו שסברו כי אהבה גם אותו, רק אחרת ממה שיכלה לאהוב מישהו אחר, היו הקרובים ביותר אל האמת.

"את יודעת לאן האוטובוס הזה ממשיך?"

זאת היתה שאלה לא נכונה לשאול אותה בזמן שהיא מסדרת את המחשבות.

היא משכה בכתפיה לעומת האישה החרושה היושבת מולה וליבה התכווץ.

אישה זקנה, הוכחה מוחצת לכך שהחיים אינם נצחיים. היא יישרה מבטה אל האישה ומיד חזרה לבהות בעומק האוטובוס, המתפתל כלוע תנין, מפלס דרכו בג'ונגל החנויות המרצדות ביעף כסרט צבעוני הנע בין השמשות.

האישה הזו נראתה כאילו טיפסה את הרי האלפים של הרגש האנושי ואחרי מלחמת התשה הובסה. מצד שני, חרושת הקמטים הזו נראית כמסכה המסתירה את האמת מבפנים, האמת הצעירה, שבעולם הזה מצלצלת כגעגוע רחוק...

גשם החל לרדת. הטיפות הכבדות שנשרו באיטיות על האספלט, הקלו במשהו על המועקה שבלבה. היא ידעה שהוא כועס עליה. שהוא מדמיין שבגדה בו. שהוא משוכנע שמעולם לא אהבה אותו באמת. היא לא היתה מעזה לאף אחד מהדברים שעשוי היה לחשוב עליה.

האמת היתה אחרת. הוא לא יכול להבין את השממה של הלב. אחרי הכרזות על נפילת חומת האמונה היהודית, האל התמזג באדם, היד שהושיטה חווה לתפוח אינה כבולה באזיקים. האדם אדון לעצמו... ההצהרות האלה ריסקו אותה כל פעם מחדש והיא היתה שותקת. מזכירה לעצמה שהוא... אינו בעדיפות הראשונה. שהיא איתו לפרק זמן מוגבל ואם לא יפר את השממה בטל האמונה

ואם לא יושיט את ידו החופשית אל האלוקים היא תלך.

האישה הזקנה הושיטה יד עמוסת כפלים... עור ברווז.... מצלצלת בפעמון.

הצלצול הזה, שפסק את האוטובוס מלנסוע, הגיע בדיוק כשרצתה להבין למה לא אהבה אותו כמו שרצתה לאהוב או יכלה לאהוב.

האוטובוס עצר והאישה לא ירדה. לידה התיישבה גברת שמנמנה והן החלו לפטפט. הבל שיחתן ריצד ודגדג באוזניה והיא נזכרה בכל אותן מילים שנסך בה. אותן מילים שמעולם לא קלעו לסל ליבה. הוא גם כתב לה מכתבים... שירים. וכשהלך, נתן לה חגיגית מניפסט פרידה. הוא כנראה היה חשוב ויקר בעיני עצמו ולכן כבר תכנן כיצד תתאבל היא על כך שגווע. והיא שתקה. קירות ליבה האפילו על בכיו. היא לא יכלה לנחם. היא רק הבטיחה לו שאם זה נגמר, זה לעולמים. היא לא תהיה מאלה שאינן בטוחות. חוזרות, נשורות, נפרדות, מתלבטות, מתחרטות...

הוא אמר לה שתבטיח לו, שלא תמצא את העדיפות הראשונה וכך יהיה לו יתרון על העדיפות השלישית. ועוד ביקש, שלא תושיט את ידה אל האלוקים. העדיפות הראשונה שלך לא קיימת, לעג. והאלוקים שלך עסוק מלהושיט לך יד. היא התבוננה בו ולפתע גילתה כמה מתאמץ הוא להיות חכם... הוא כל כך... היא לא אהבה את ההתחייבויות המוסריות שהמציא וניסה לכפות עליה בכוח. עמוק בלבה חשה בעליבותו, לא הירוק בעיניו ולא הממון בכיסו יכפו על שאין לו. ושתקה.

זה היה יום חורפי. לילה אפל שהלכה בו בדד והוא מאחוריה. נחלת עבר לנצח נצחים. היא היתה מאוימת מהבליו אבל הפרוטגוניסט שבה קם לתחייה.

שוב צלצל פעמון האוטובוס, שבהדרגה התכסה באדים ונדמה בעיניה לסיר מרק בשר מבעבע. כאשר ישרה מבטה גילתה להפתעתה כי שתי הנשים כבר אינן. הן כנראה ירדו בעת שיקצה. במקומן ישבה נערה צעירה, היא היתה יפה ופניה זרחו. מחזיקה ביד מחזות של שייקספיר, ראסין וסופוקלס. נראית מרוצה מהחיים. עור פניה מתוח להפליא ולחייה סמוקות.

מעניין, חשבה. צעירה זו כה תמימה ביחס לפענוח מסכת חייה. היא מרוצה מהחיים שטרם חוותה. החיים מענגים אותה בחיוניות והיא נראית אחת שמסוגלת להכול. רק לא לזמן... היא אינה מעלה על דעתה כמה זמניים הם הנעורים. כמה לא ברורים. תקופה של אוסף חטאים בפחית השימורים של הזיכרון.

הרדיו נדלק. ברקע התנגנה בלדה של אלכסנדר פן.

מה אני רוצה להגיד לו... היא ניסתה תרגילי טלפתיה ישנים שלמדה פעם. אני רוצה להגיד לו...

תרפה. אני לא העדיפות הראשונה שלך. תפסיק לחשוב שכן.

היא ניסתה בכל הכוח להגיד לו: תתחתן, תמשיך הלאה, תשכח. בבקשה תשכח. אבל כל האותות ששידרה חזרו בשלילה. כל הערוצים היו סגורים. כן, היא היתה העדיפות הראשונה שלו ותמיד תהיה... והוא גם אמר לה וכתב לה שבחיים

זוכים להכיר מישהי מוצלחת כמותה רק פעם אחת.

הבלדה התנגנה והרגע צד בכישרון את הצלילים. צופר האוטובוס רעם. השקט לפתע חסר לה, אבל בדיוק בזמן, כי כבר קרבה אל התחנה הסופית של מחשבותיה והגיע הזמן להיעצר. היא הידקה את הקשר של המטפחת על ראשה ואספה את הפעוט שנרדם לצדה. העדיפות הראשונה שלה חיכתה לה והיא, בגלל הפקקים, הרגישה בזמן שבגד.

מרלין ווניג – יוצרת וחוקרת בתחום התיאטרון. סטודנטית לתואר שני באוניברסיטה העברית בירושלים, וראש מסלול עיתונאות ותקשורת במכללת בית וגן. marlyn@macam.ac.il

על מנת שיהיה כמגדלור לתועים במרחב הצהוב.
 רעש של חבטה חזקה נשמע סמוך לילו. המלווה בריבית,
 שעתה התמקם על גג ביתו, החל לצעוק לעברו שיתרחק
 לפני שיופגע. ילו התעשת והספיק לקפוץ הצידה לפני
 שמטר רעפים השיג אותו. המלווה בריבית המשיך
 לעקור רעפים מגג הבית, ולאחר שצבר ערמה נאה
 השליך אותם אל האדמה בהנאה גלויה. "היה עלי לשמוע
 לעצתה של צוקית ולא לצאת אל השממה הלוהטת.
 מה הייתה חושבת עליו עכשיו לו צפתה במתרחש?"
 "אולי כשתישאר ללא קורת גג מתחת לשמש
 הקופחת תבין מדוע חשוב להחזיר חובות בזמן",
 צעק לעברו המלווה בחגיגת טירופו. בתנועה זריזה
 הפיל ילו את המלווה על האדמה, האיש נשאר
 במקום עומד על פיסת גג הבית, מוכה תדהמה,
 ומשהכיר במצבו קהל למדעי היהדות בחוסר אונים.
 המחלקה לספרות עם ישראל
 מעתה, אחרי ששאל ילו את מכוניתו, היה בדרכים
 שוב; ואותו האיש עדיין עומד כמגדלור ומנופף בידיו.
 אוניברסיטת בר-אילן
 הפקולטה למדעי היהדות
 המחלקה לספרות עם ישראל

לקבלת פרטים ניתן לפנות בטל': 03-5318235

או בדוא"ל: deptli@mail.co.il

חומרים למסע"י ניתן לשלוח לדוא"ל: yossi_bs10@walla.co.il